

ního partnera, který by byl ochoten investovat kapitál do modernizace strojního zařízení, pomohl by najít rentabilní výrobní program a podílel by se na riziku.

VOLEBNÍ PROGRAM:

Trz. DEMOKRATICKÝ BLOK byla koalice několika politických stran, které se sdružily v listopadových volbách do místních zastupitelských orgánů. Kandidáti již před volbami seznámili veřejnost se svým programem dalšího rozvoje města.

Tento VOLEBNÍ PROGRAM se skládá ze dvou částí:

- 1) řešení hlavních problémů města Chrastavy,
- 2) problémy týkající se každodenního života obyvatel.

1 Do této části patří:

- výstavba nových bytů a rodinných domků,
- výstavba kanalizační sítě,
- výstavba čistírny odpadních vod,
- rekonstrukce vodovodní sítě,
- plynofikace některých dalších částí města,
- řešení komunikací pro průjezd nákladních aut Chrastavou (pořadavek: odlehčení centru města),
- dostavba kulturního domu a zabezpečení jeho ekonomické prosperity.

Pro realizaci těchto záměrů jsou nutným předpokladem dostatečné finanční zdroje. (Formy získávání peněžních zdrojů jsou uvedeny v 3. části.)

2 Akce uskutečnitelné v relativně krátké době:

- podpora tzv. malé privatizace, tj. rozšíření stávající obchodní sítě ke spokojenosti občanů, podpora soukromých živností (řemesla, služby),
- vytipovat vhodnou budovu pro přezřízení domu sdružené pečovatelské služby,
- vyčlenit prostředky na údržbu školních budov ve městě, stanovit prioritu v časové následnosti akcí,
- dbát na větší čistotu města, udržovat v pořádku městské komunikace, likvidovat tzv. černé skládky,
- napojit topný systém městského kina a prodejny jednoty na plynovou kotelnu nové tělocvičny,

VOLEBNÍ
PROGRAM

DLOUHODOBÉ
ÚKOLY

ÚKOLY
PRO NEJBLIŽŠÍ
OBDOBÍ

- vyhledat další vhodné prostory pro dětská hřiště.

Městské zastupitelstvo zvolené v listopadových volbách prověří všechny položky rozpočtu na rok 1991 a posoudí účelnost výdajů.

3 Zdroje získávání finančních prostředků:

- pronájem nebytových prostor soukromníkům - podnikatelům,
- daně z podnikatelského rizika,
- vlastní podnikatelská činnost města,
- podílnictví v akciových společnostech,
- prodej bytů patřících městu soukromníkům,
- obecní poplatky,
- nájemné
- pokuty za znečišťování prostředí, za poškození komunikací,
- odvody podniků na území města (až od r. 1993),
- příspěvky státních orgánů na celospolečenské akce,
- daně z příjmů obyvatelstva.

V průběhu roku byly na okraji města u silnice vedoucí na Liberec, Bílý Kostel, Václavice-Vitkov a do Nové Vsi umístěny asi dvoumetrové kovové tyče s barevným městským znakem.

Každý pátek se ve velké zasedací síni městského úřadu schází několik desítek (většinou mladých) lidí ke zpěvu moderních církevních písní za doprovodu kytary. Jde o česko-bratřskou církev.

Mezi občany pohraničních měst se opět diskutuje o tom, zda zlepšené vztahy se sjednoceným Německem nebudou znamenat také finanční odškodnění za zkonfiskovaný majetek. Projevuje se určitá nejistota, především u starší generace. Mladí lidé sjednocení obou částí německého státu jednoznačně vítají, protože nejsou zatíženi osobními zážitky z doby okupace.

Krajská sdružení, tzv. landsmanšafty, existují dál. Radikální (reakční, revanšistické) požadavky hlásá např. dr. Neubauer. Vy-dává se „Sudetendeutsche Zeitung“ a mnoho jiných tiskovin.

Tiskne se např. měsíčník REICHENBERGER HEIMATBLATT, kde jsou rubriky pro každou obec. Nemí tam pouze Chrastava (KRATZAU), ale i Vitkov (WITTIG), Uhelná (KOHLE) či Nová Ves (NEUNDORF). Každá obec má svého divěrníka (ORTSBETREUER), který je ve styku se všemi dosud žijícími obyvateli té které obce, ať žijí dnes v kterékoli části Německa. V rubrice jsou uveřejňována jejich životní jubilea, popř. úmrtí. Dokonale kartoteky a

ZÍSKÁVÁNÍ
FINANČNÍCH
PROSTŘEDKŮ

TABULE
S MĚSTSKÝM
ZNAKEM

VĚŘÍCÍ MLÁDEŽ

NÁZORY
NA SJEDNOCENÍ
NĚMECKA

ORGANIZACE
BÝVALÝCH
ČS. OBČANŮ
V NĚMECKU

archiv jsou vedeny se zviděníhodnou důkladností.

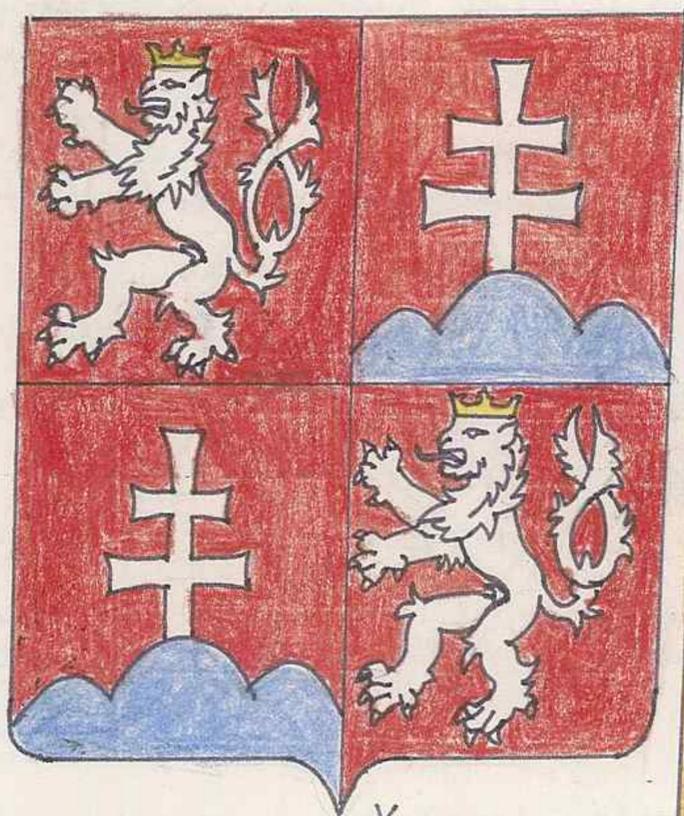
Bývalí němečtí obyvatelé Chrastavy pořádají každé dva roky srazu ve městě Eichstättu (GEMEINDE TREFFEN).

Na podobném srazu konaném ve městě Augsburgu v říjnu 1990 bývalými německými obyvateli Liberce byla poprvé oficiální delegace představitelů z naší strany.

PRAVIDELNÁ
SETKÁNÍ
V EICHSTÄTTU

Během roku 1990 byly schváleny některé nové státní symboly, které jsou používány rovněž v našem městě. Jde o nové státní znaky, a to federální a znaky obou republik. Došlo rovněž ke změnám státních vlajek.

NOVÉ
STÁTNÍ
SYMBOLY

STÁTNÍ ZNAK ČSFR

STÁTNÍ VLAJKA ČSFR

FEDERÁLNÍ
ZNAK
A VLAJKA

Na veřejných budovách, uvnitř kanceláří a školních tříd visí znak České republiky (český lev, moravská a slezská orlice). Vlajka České republiky sestává z červeného a bílého pruhu (podobá se státní vlajce sousedního Polska).

ZNAK
A VLAJKA
ČESKÉ
REPUBLIKY

ZNAK ČESKÉ REPUBLIKY

VLAJKA
ČESKÉ REPUBLIKY

DROBNÉ ZPRÁVY: (2. ČÁST)

Jako každým rokem konal se první sobotu v lednu masový turistický pochod »CHRASTAVSKÁ ŠLAPOTA«. Pořadatelem této zdařilé akce byl turistický oddíl TJ Spartak, v jehož čele je po mnoho let gn. Jan Horáček.

Cyklistický oddíl TJ Spartak uspořádal v sále nové tělocvičny PŘEBOR ČSR V KOLOVÉ. Vítězem se stalo 2. družstvo chrastavského oddílu. První družstvo obsadilo v této soutěži 3. místo.

Úspěšně si vedl v krajské soutěži chrastavský oddíl kopané.

KRB je zkratka pro KLUB ROZUMNÝCH BABIČEK. Jde o aktivní a obětavou skupinu Českého svazu žen. Pořádají burzy dětského oblečení, spolu s dětskými základními školami připravují oslavy životních jubileí (setkání sedmdesátníků).

Na předvolebním mítinku v květnu na chrastavském náměstí hovořil ministr práce a sociálních věcí PETR MILLER.

Ve věku 90 let zemřela v domově důchodců ve Vratislavicích chrastavská občanka německé národnosti ADELA JAHNOVÁ, antifašistka, vězněná za 2. světové války v koncentračním táboře Ravensbrück.

Na obou základních školách se po desítkách let vyučuje náboženství. Jako katecheta působí farář Tomáš Genrt. V minulosti se mnozí rodiče obávali své děti posílat na hodiny náboženství, protože by jim to v případě žádosti o studium na střední škole pokazilo kadrový posudek a studium znemožnilo.

11. 5. 1990 dva rómští mladíci a jejich 16letá společnice vnikli do bytu 88letého F. Šalovského, aby odcizili cenné předměty. 20letý R. Ferenc a jeho 19letý kumpán byli už předtím trestáni a nikde nepracovali. Důchodce se probudil a chtěl jim v počínání zabránit. Surově jej zbili a svázali. Porodějí na následky zranění v nemocnici zemřel. Pachatelé byli vzati do vazby.

V souvislosti se zvýšením trestných činů (celostátně počet majetkových loupeží v porovnání s rokem 1989 stoupl o 580%) byly policejní hlídky posíleny příslušníky Pohraniční stráže. Také do Chrastavy přišlo jako posila 6 vojáků PS. Jsou ubytováni v Domě Svazarmu v Dobřečnické ulici.

19. října se v chrastavském kině konalo masové udravování. Pořadatelem akce byla jednotka bratrská v Liberci. Zájemce, kterých se sešlo téměř 300, udravoval americký léčitel dr. E. JOHNSON.

Busta Julia Fučíka, která od r. 1961 byla umístěna v parku před základní školou (za kostelem), byla odstraněna.

CHRASTAVSKÁ ŠLAPOTA
(viz PŘ.Č.1)

REPUBLIKOVÝ PŘEBOR V KOLOVÉ

KRB

MINISTR V CHRASTAVĚ

+ A. JAHNOVÁ
(viz PŘ.Č.4)

VÝUKA NÁBOŽENSTVÍ

LOUPEŽNÁ VRAŽDA
(viz PŘ.Č.4)

POHRANIČNÍCI POMÁHAJÍ POLICII

ZÁZRAČNÝ LÉČITEL z USA
(viz PŘ.Č.5)

Na autobusovém nádraží (v prostorách dřívějšího fotozávodu) byla otevřena nová moderní prodejna obuvi.

PRODEJNA
OBUVI

Chovanci VÚDM (dětského domova) pod vlivem událostí (např. klepání režimu v nápravných zařízeních) zahájili stávku. Pořadovali každodenní vycházky, povolení kouření, zvýšení kapsového atd.

STÁVKA
VE VÚDM

(Prezident republiky V. Kavel po svém zvolení do funkce vyhlásil amnestii pro několik desítek tisíc vězňů. Tito amnestovaní kriminálníci neměli kde bydlet, měli potíže s pracovním zařazením, a také se dopouštěli opakované trestné činnosti. Humánní gesto nejvyššího představitele se nesetkalo s patřičnou odezvou a řádění kriminálních živlů pobouřilo veřejnost.)

AMNESTIE

V uplynulém roce došlo v místních průmyslových závodech k některým personálním změnám ve funkci ředitelů.

PERSONÁLNÍ
ZMĚNY
(PRŮM. ZÁVODY)

Elitec - ing. Petr César

STS - Bedřich Benes

Textilana - ing. Jaroslav Horáček

Mykana (Bytea) - Jos. Zvera

LVZ - ing. Jordán Štásmný

Kolora - ing. Erika Richterová

Od 2. ledna 1990 si mohli občané ve státní bance vyměnit 2000,- korun na osobu za západní valuty (konvertibilní měnu). Podle platného kursu to bylo: 82,- DEM (západoněmeckých marek) nebo 48,- \$ (amerických dolarů) nebo 578,- ŠS (rakouských šilinků).

VÝMĚNA
VALUT

(V průběhu roku vznikaly také soukromé směnárny. Velmi frekventovaným výrazem se stalo slovo VEKSLÁK. Označuje člověka, který těží z toho, že legální bankovní přiděl valut je naprosto nedostačující, prodávají zájemcům valuty - někdy i padělané - za přemrštěné ceny. I když je tento jev ve sdělovacích prostředcích často kritizován, nepodařilo se jejich činnosti zamezit. Ziskávají nepřiměřené bezprávné příjmy.)

V souvislosti se stoupajícím zájmem o sex a erotiku konala se na místním koupališti soutěž MISS MONOKINI. Zvítězila dívka s nejkrásnějším (nerahalejším) poprsím.

V měsíci srpnu docházelo následkem sucha ve městě a okolí často k požárům.

Červenec a srpen se vyznačovaly nebyvale špatným zásobováním potravinami v obchodech.

Provozovna PREFY, která až dosud

DŮM Č. 220 (U BĚLOKOSTELECKÉ UL. - U MOSTU)

SOUTĚŽ
O NEJHEZČÍ
DÍVKU
NA KOUPALIŠTI

PREFA-ZMĚNA
VÝROBNÍ NÁPLNE

vyráběla panely pro stavby obytných domů, se přeorientovala na výrobu menších dílců. (Jednotvárnost sídlišť se nyní velmi kritizuje, i když svého času relativně rychlá výstavba pomohla řešit bytový problém.)

ODSTRANĚNÍ
TRANSPARENTŮ
A POUTAČŮ

Novinkou je odstranění transparentů a prvních kovových poutačů, které bývaly donedávna umístěny na budovách, na náměstích, v parcích a podél silnic. Byly to obvykle mírové a stranické symboly (holubice, pěticípé hvězdy, srp a kladivo, symbol pětiletky atd.), doplněné hesly vychvalující zásluhy KSČ, naše vztahy k SSSR, mbrová hesla (ačkoliv jsme byli předními výrobci zbraní).

V červnu došlo ke značnému zdražení mnoha druhů potravin. V červenci byl zdražen benzín (12,- Kčs za 1 litr), ve druhé polovině roku došlo ke druhému zvýšení cen, takže nyní se platí 16,- Kčs za jeden litr.

CHARITNÍ DOMOV
v Chrastavě

CHARITNÍ DOMOV PRO ŘÁDOVÉ SESTRY

V budově fary (vedle kostela) byl v roce 1968 zřízen domov pro řeholní sestry - důchodkyně. Při jeho vzniku byl stav budovy velmi špatný. Nyní je celá budova, ale i zahrada ve vzorném pořádku. Díky řeholnicím byl rovněž opraven kostel.

V současné době obývá tento domov 28 sester. Všechny jsou členkami řádu „Milosrdných sester Panny Marie Jeruzalémské“. (Pouze dvě jsou mladší, aby mohly sloužit starším spolusestrám.) Jejich představenou je Terезie Kubalová. V době před důchodem působily všechny jako ošetrovatelky v dětských ústavech pro postižené a v domově důchodců. Některé ze sester donedávna vykonávaly pečovatelskou službu u dlouhodobě nemocných ve zdejší nemocnici.

Během existence charitního domova zemřelo 14 sester, které jsou pohřbeny na místním hřbitově.

Většina řeholních sester v Chrastavě pochází z Moravy, některé ze Slovenska.

Mají přesně rozdělenou svou pracovní činnost. Denní pobožnosti řídí P. Tomáš Jenrt, někdy P. Ant. Kejdana.

Udržovatelem charitního domova je p. Josef Matouš.

ÚRYVKY
Z BROŽURY
»ŽIJÍ MEZI NÁMI«
(INTERVIEW)

INTERVIEW S OBČANY

Letopisecká komise navštívila 15 občanů našeho města, kteří mají nevšední povolání nebo vynikli ve svém oboru či se služebně podívali daleko do světa. Uvádíme úryvky z rozhovorů s některými z nich.

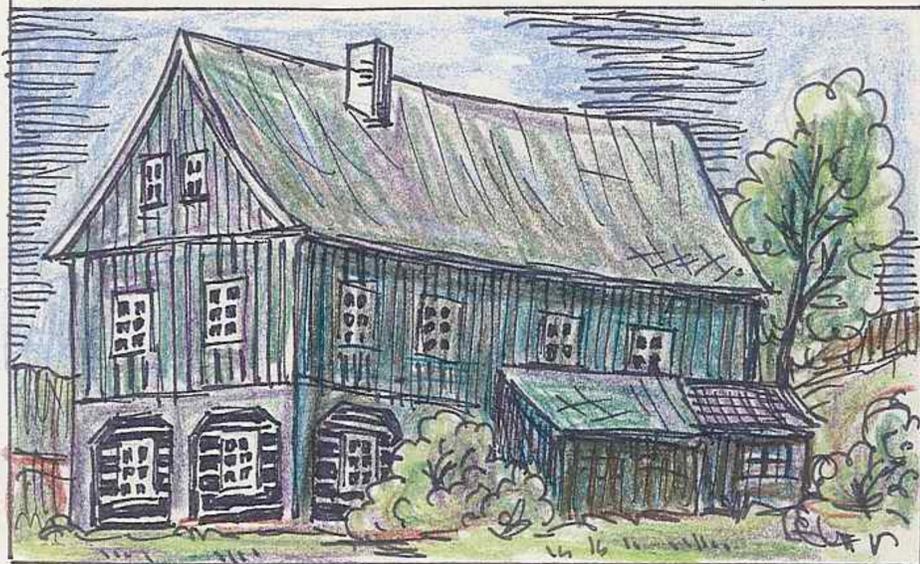
JAROSLAV MOUCHA, *1943, montér koncernového podniku ELITEX

1) V kterých zemích jste pracoval jako montér?

- Byl jsem ve všech státech střední a východní Evropy, kromě toho v Mexiku, na Kypru, nedávno jsem se vrátil z Jugoslávie.

Jaroslav
MOUCHA

DŮM Č. 135 V POBŘEŽNÍ ULICI (HORÁKOVÍ)

2) Jak dlouho jste strávil v Mexiku? Co zajímavého byste mi mohl říci o této pro nás dost exotické zemi?

- Prožil jsem tam více než rok. Na Štědrý den tam bylo 25°C. Město, kde jsme pracovali, leží vysoko nad mořem, a tak jsme si museli zvykat na tamější řídký vzduch. Rychle

j jsme se unavili... Zažil jsem tam zemědělení 8. stupně. To už není řád ná legrace. Pokud jde o španělštinu, před odjezdem do Mexika jsem měl základy a během pobytu ve městě Puebla jsem se samozřejmě zdokonalil.

3) Čím se liší Mexiko od naší země?

- O rozdílech bych mohl hovořit dlouho. Co však našeho člověka v této zemi asi nejvíce překvapí, to jsou sociální kontrasty. Na jedné straně neuvěřitelné bohatství (majitel firmy El Centenario, kde jsme montovali naše stroje, měl dvě soukromá letadla a 16 osobních aut) a naproti tomu neuvěřitelná chudoba (např. houfy přebírajících dětí, které měly sedět ve školních lavicích, ale místo toho pomáhaly rodině „vydělat“).

4) Setkali jste se s Indiány?

- Ti tvoří v Mexiku značnou část obyvatelstva. My máme ovšem mylnou představu, že má každý Indián ve vlasech orlí pera, jezdí na koni a kouří dýmku míru... V Mexiku to jsou především zemědělci, pasáci či zruční hrnčíři. Jejich keramické výrobky a po domácku tkané látky s pestrobými vzory byly na srážšti středem pozornosti.

5) Jak si připadáte, když pracujete v téže hale se Švýcary nebo Němci?

- Obvykle brzy navážíme přátelské kontakty. Trochu jim závidíme lepší vybavení, kvalitní nářadí... Avšak pokud jde o práci samu, dokázali jsme nejednou, že se jim pracovním tempem a kvalitou odvedené práce přinejmenším vyrovnáme.

PETR DOUBRAVSKÝ, *1925, dirigent Divadla F.X. Šaldy v Liberci

(Žije v montovaném rodinném domku v Liberecké ulici; jeho manželka p. Milena Smolová je operní a operetní zpěvačkou; syn, absolvent konzervatoře v Teplicích, studuje dálkově AMU, působí také jako řádný učitel dirigent orchestru libereckého divadla)

1) Proč ve vašem obývacím pokoji visí portrét známého buditele Josefa Dobrovského? Byl přece jazykovědec a ne hudebník?

- Skutečně nechápete? On se totiž jmenoval Doubravský. Je to tedy můj dávný předek. Narodil se v Gyarmotech v Maďarsku a místní farář

PETR
DOUBRAVSKÝ

jeho příjmení v matrice trochu zkromolil.

2) Cesta k umělecké slávě nebývá snadná. Jak probíhala vaše studia?

- Nadání k hudbě jsem měl v sobě již od dětství. Zároveň matematika bývala pro mne kamenem úrazu na studiích. Studium na konzervatoři bylo přerušeno válkou. Byl jsem totálně nasazen jako tisíce mých vrstevníků. Po skončení války jsem pak konzervatoř dosudoval. AMU tehdy ještě neexistovala, a tak jsem nastoupil k divadlu jako korepetitor.

3) Kdy jste se na své životní pouti dostal do Liberce?

- Poprvé jsem nastoupil do libereckého Galdova divadla v roce 1952. Odtud jsem přešel do Blomouce, do Ostravy a do Českých Budějovic. Působil jsem také v Hudebním divadle v Praze-Karlíně. Od roku 1961 jsem se natrvalo stal členem libereckého divadla. Za mnohé vděčím tehdejšímu šéfu opery panu Vašatovi. Teprve ten totiž se mne udělal opravdového dirigenta...

4) Máte kromě hudby nějakou zálibu, která s vaším povoláním vůbec nesouvisí?

- Ano, mám. Je to kutilství. Celý senhlec domek, to je také kus mé práce. Podívejte se třeba na ten dřevěný lustr. To je moje práce... Horrně rád reducičím. Těším se, až budu mít za domem malou zahrádku.

5) Proč jste si jako vhodné bydliště vybral právě Chrastavu?

- V životě jsem se mnohokrát stěhoval. Vlastní domek jsem nikdy dřív neměl, a když jsem po něm toužil. V Chrastavě jsem dokonce dostal stavební parcelu. Vyhovuje mi, že je odtud časté autobusové spojení do Liberce. Líbí se mi i město, pomalu se sžívám i s místními lidmi, mám tu už teď dost známých. Až budu v důchodu, budu mít více času, abych město i zdejší obyvatele lépe poznal.

KARIN
CINIBULKOVÁ

KARIN CINIBULKOVÁ, *1941, exportní pracovníce SKLOEXPORTU v Liberci
(bydlí v Kolní ulici)

1) Odkdy pracujete ve Skloexportu a jaké místo v tomto výrobním podniku zahraň. obchodu zastáváte?

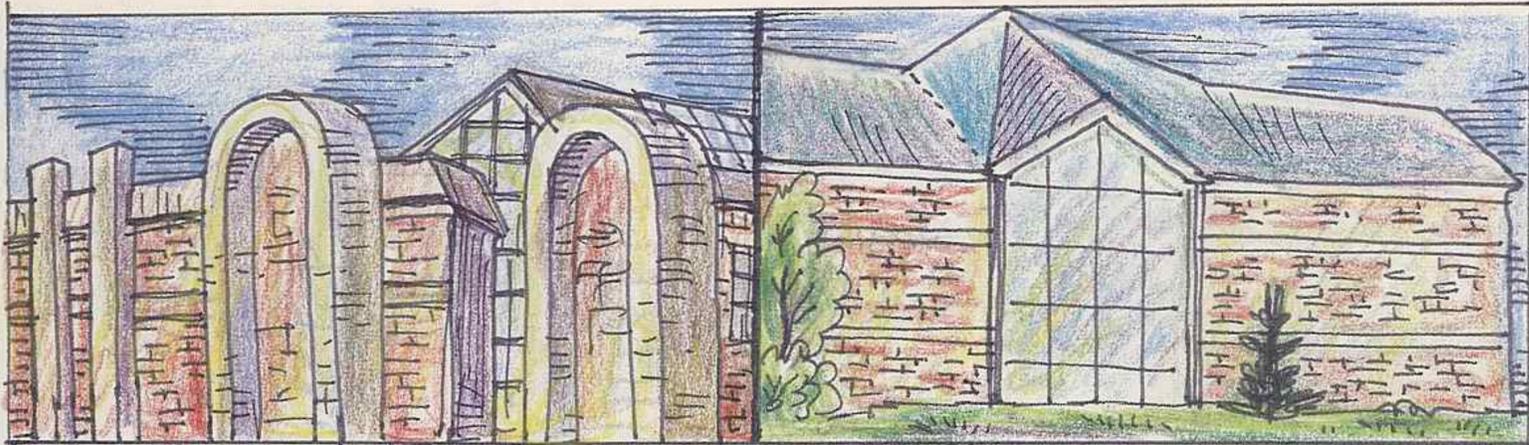
- Jsem tu zaměstnána již přes 30 let. Po mnoho roků zastávám funkci vedoucí obchodního oddělení v oboru lustry a osvětlovací sklo.

2) Jaké jazyky při své práci používáte? Kam jste se při služebních cestách dostala nejdale od naší vlasti?

- Často používám ruštinu, něm-

BUDOVA VÚDM (dětský domov)

zepředu (od pošty)

POHLED NA KULTURNÍ DŮM

zezadu (od Jeřice)

činu a samozřejmě nejvíce angličtinu. Byla jsem nejdále v Japonsku, v Austrálii a na Novém Zélandě.

3) Má československé sklo stále ve světě dobré jméno?

— V Kamenickém Šenově byl provoz rozšířen a modernizován. Lustry mají mezinárodně uznávanou značku Bohemia Crystal. Naše lustry visí v halách či divadlech a koncertních sálech v indické Bombaji, mongolském Ulánbátaru, v novozélandském Aucklandu, v hotelech australského velkoměsta Sydney, v mešitách Teheránu a Bagdádu, ve vládních budovách v Tbilisi, v Taškentu, v arménském církevním středisku Ečmiadzin, v době sály v Leningradě i v Baku, v Rize i v Tallinu. Největší z našich lustrů (o rozměrech 5 x 5 metrů) visí ve středoasijském městě Alma-Ata. Je v něm namontováno 25 tisíc žárovek.

4) Jak se naše sklo v cizině vlastně propaguje?

— Skloexport má v libereckém rámcu velkou vzorkovnu. Přímou sem přijíždějí zahraniční zájemci a vybírají si zde ty výrobky, které od nás chtějí ve větším množství odkoupit. Máme kromě toho dostatek reprezentativního cizojazyčného propagačního materiálu, který posíláme zájemcům do mnoha zemí. V některých státech máme své afilace (pobočky Skloexportu), které v dané oblasti sondují zájem o české sklo. Zúčastňujeme se také mnoha veletrhů, např. v Brně, v Lipsku, v Ženevě, v Hannoveru, ve Frankfurtu nad Mohanem, v Göteborgu, v Paříži a jinde.

5) Proč je právě o české sklo ve světě takový zájem? Co kromě lustrů ještě vyrábíme?

— Ve světě je silná konkurence v automatizované výrobě skla. Sem patří například lisované výrobky. Leckde dovedou vyrobit dobré sklo, mají prvotřídní výrobní linky, ale my to vyhráváme především rušlechteným sklem, tedy broušeným a ručně malovaným sklem. Jde o výrobky, k jejichž zhotovení nestačí ani ten nejdokonalější stroj, ale je nezbytný lidský um a šikovnost rukou, podložená navíc staletou tradicí. Ve velké oblibě je sklo s několika barevnými vrstvami, které

se proboušejí.

Vedle lustrů a jiných solidel vyrábíme s úspěchem nápojové soupravy, obalové sklo (láhve, pavařovací sklenice), vazy, broušené mísy, ale i tzv. ploché sklo.

Bizuterii sem nepočítám, ta má svůj vlastní výrobní podnik JABLONEX.

ZÁVĚR:

Uplynulý rok byl velmi bohatý na vnitrostátní události a změny. Původní jednotá obyvatelstva v období tzv. „sametové revoluce“ se změnila v různorodost názorů a politických bojů. V červnu a v listopadu se konaly celostátní volby. Velký posun v oblasti služeb nastal díky tzv. malé privatizaci.

Negativním jevem je rostoucí neraměsnanost. Mnoho lidí ztrácí sociální jistoty.

Odhaduje se, že přechodné období od direktivního řízení k tržnímu hospodářství potrvá 5-10 let.

Také v Chrastavě se tyto změny v plné míře projevují. Lidé si začali vážit svého zaměstnání, jen pomalu chápou nutnost re-kvalifikace, zvyšování cen a inflace je nutí k větší hospodárnosti.

V Chrastavě 10. června 1991

Zápis provedl:

PhDr. František Vydra,
městský kronikář

Ing. V. L. L. L.

ROK 1991

Tento rok byl mimořádně bohatý jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní události. Ukázalo se, že přechod od státem řízeného hospodářství k tržní ekonomice je v praxi velmi složitou záležitostí. Nutným předpokladem je privatizace rozsáhlé sítě služeb, ale i dřívějších státních průmyslových a zemědělských podniků. V první fázi privatizačního procesu přешly v dražbách (aukcích) konaných ve všech městech do soukromých rukou tisíce obchodů, restaurací a dalších provozoven služeb. Ceny těchto objektů dosahují často výše několika milionů korun a mnozí lidé si kládou otázku, jak rájemci o dražené nemovitosti k tak značné sumě přišli. Vznikají stovky soukromých cestovních kanceláří, dokonce se zřizují také soukromé rozhlasové a televizní stanice, nakladatelství a školy. V roce 1992 ve fázi tzv. velké privatizace má dojít k odstátnění "velkých podniků (vznik akciových společností). Stále častěji dochází k vytvoření tzv. joint venture, tedy firem se zahraniční účastí (Škoda-Volkswagen apod.). Zatím převládají kapitáloví partneři ze sousedního Německa, i když u nás investují také některé firmy z Francie, Itálie, Vel. Británie a USA.

Federální shromáždění (parlament) projednalo a schválilo v tomto roce velké množství zákonů. Přetváří se vlastně celý právní systém našeho státu. Velký rozruch způsobil tzv. lustrační zákon, podle něhož se zkoumá, zda vedoucí pracovníci (včetně členů vlády a poslanců FS) nemají páramy o spolupráci s StB. V případě, že se vědomá spolupráce s touto složkou bývalého režimu potvrdí, musejí tyto lidé opustit svá vedoucí místa. - Byl schválen rovněž zákon zakazující

PRIVATIZACE
SLUŽEB
A PODNIKŮ

ZAHRA NIČNÍ
KAPITÁL

NOVÉ ZÁKONY:

LUSTRAČNÍ ZÁKON

ZÁKAZ
PROPAGACE
RASISMU

propagaci rasismu, fašismu a komunismu. (Přestože KSČ opustily stá-
tisíce členů, je dosud početně nejsilnější politickou stranou v zemi,
má přes 400 tisíc členů. Koncem roku bylo v ČSFR téměř 120 stran a
hnutí.) - Glouho se projednával tzv. transformační zákon, který se
týká budoucnosti zemědělských družstev. Rolníci uspořádali něko-
lik protestních akcí, protože nesouhlasili s politikou ministra země-
dělství B. Hubáta. - Byl přijat také zákon o restituci, čili ná-
hradě majetku zkonfiskovaného státem po r. 1948. - Byla rovněž
parafována důležitá česko-německá státní smlouva, která mu-
sí být v příštím roce ještě schválena parlamentem. Sdružení sudet-
ských Němců, vystěhovaných po r. 1945, nejsou s textem smlouvy spo-
kojena, protože při nepřiblíží k jejich majetkovým nárokům. V textu
smlouvy je použito výrazu „vyhnání“ (Vertreibung) místo dosud po-
užívaného termínu „odsun“. To vyvolalo i v širší veřejnosti negativ-
ní odezvu a určité obavy u obyvatel pohraničí. - Ministr financí
Václav Klaus se stal velmi nepopulárním šéfem, že upozornuje na
obtížnost přechodného období („utahování opasků“). Zvyšují se ceny
p zboží, stoupá inflace a roste nezaměstnanost. Podle finanční bilan-
ce v závěru roku se podařilo udržet inflaci pod kontrolou.
Počet nezaměstnaných se odhaduje na 400 tisíc. Slovensko, kde byla
soustředěna značná část vojenského průmyslu, je při tzv. konverzi
(přechodu na mírovou výrobu) postiheno nezaměstnaností více než dvojnásobně
v porovnání s českými zeměmi (až 12%). Nespokojenost oby-
vatel Slovenska s ekonomickou reformou je tedy pochopitelná. Využívají
ji někteří slovenští politici, především Vlad. Mečiar, který usiluje
o úplné osamostatnění Slovenska a věří, že jeho strana zvítězí
příští rok ve volbách. Ve funkci předsedy vlády SR byl v průběhu
roku vystřídán dr. Jánem Čarnogurským, který je v čele KDH (Křes-
ťansko-demokratické hnutí). I tento politik však nejdříve pro-
hlásil, že Slovensko přejde do sjednocené Evropy jako její samostatný
člen. - Celý proces ekonomické reformy a práce na vypracování nové ústa-

TRANSFORMAČNÍ
ZÁKON

RESTITUČNÍ
ZÁKON

SMLOUVA
S NĚMECKEM

ZVYŠOVÁNÍ CEN

INFLACE

NEZAMĚŠTNANOST

KONVERZE
ZBROJNÍHO
PRŮMYSLU

SNAHY
O OSAMOSTATNĚNÍ
SLOVENSKA

ny byly po celý uplynulý rok brzděny nekonečnými spory o tzv. kompetence republik a federace a neplodným jednáním o novém státoprávním uspořádání republiky. - Separatistické tendence na Slovensku v průběhu roku sílily. 14.3., v den vzniku tzv. Svobodného slovenského státu r. r. 1939, byli v Bratislavě fyzicky napadeni někteří členové doprovodu prezidenta republiky. Ještě horší situace nastala 28. října, kdy se prezident V. Havel vrátil z úspěšné cesty po USA letadlem přímo do Bratislavy. Rozváděný dav házel po členech vlády vajíčka a neumožnil prezidentovi pronést slavnostní projev. Tendence po odtržení posílila také ta skutečnost, že naše vláda nemala rozlohou i počtem obyvatelstva menší státy, např. Litvu, Lotyšsko a Estonsko v Pobaltí, Slovinsko a Chorvátsko v Jugoslávii. - V průběhu prosince se konalo jednání v Oxfordu (V. Británie), kde byli přítomni zástupci obou našich republik. Rovněž jednání o přijetí naší země do ES v Bruselu bylo prospěšné, jelikož se ukázalo, že Evropa nemá zájem, aby se stát v srdci světa dítu rozpadl. V posledních dnech roku přijal parlament i ČNR a SNR rozpočet na rok 1992, avšak teprve po mnoha průtahích. Mezi slovenské požadavky patří např. rozdělení ropovodu a dopravní sítě, přiznání dvou emisních bank atd.

Ještě před stanoveným termínem, v květnu 1991, odesel z naší země poslední sovětský voják. Zjistilo se však, že ve vojenských prostorech zůstal nejen velký nepořádek, ale i miny a dělostřelecké granáty, takže jsou tato území pro naše občany velmi nebezpečná. Byly způsobeny rovněž velké ekologické škody. Celá jednání o odsumu sovětských vojsk vedla komise vedená poslancem FS M. Kocábem, který je povoláním hudebník. Po splnění svého úkolu se vzdal poslancecké funkce.

Z původní jednoty obyvatel v období tzv. „sametové revoluce“ v listopadu 1989 se politické spektrum značně rozšířilo. Kdysi silné Občanské fórum (OF) se rozštěpilo na několik politických stran (Občanské

SPORY
O KOMPETENCE

STÁTOPRÁVNÍ
USPOŘÁDÁNÍ

VÝTRŽNOSTI
V BRATISLAVĚ

UZNÁNÍ
NOVÝCH STÁTŮ

EVROPA
NECHCE ROZPAD
ČSFR

ODCHOD
SOVĚTSKÉ ARMÁDY

VZNIK MNOHA
POLITICKÝCH
STRAN

hnutí - předseda J. Dienstbier) + (Občanská demokratická strana - předseda V. Klaus) + (Občanská demokratická aliance - předseda J. Kalvoda).

NÁVŠTĚVA Z V. BRITÁNIE

Začátkem května navštívil naši republiku britský následník trůnu prince Charles a jeho manželka lady Diana. Charles osobně řídil letadlo a rájel se podívat na ekologickou katastrofu na Mostecku (zámek Jezere), protože se angažuje v ekologickém hnutí v mezinárodním měřítku.

PREZIDENT V ZAHRANIČÍ

Prezident V. Havel byl poctěn cenou Karla Velikého v CÁCHACH (Aachen), byl na státní návštěvě v USA a v Egyptě. Každou neděli odpoledne vy- síla rozhlas jeho úvahy pod názvem „Hovory z Lána“. Vyšla jeho kni- ha politických esejů „Lesní přemítání“, kterou napsal během letošního dovolené.

NOVÝ TELEVIZNÍ PROGRAM

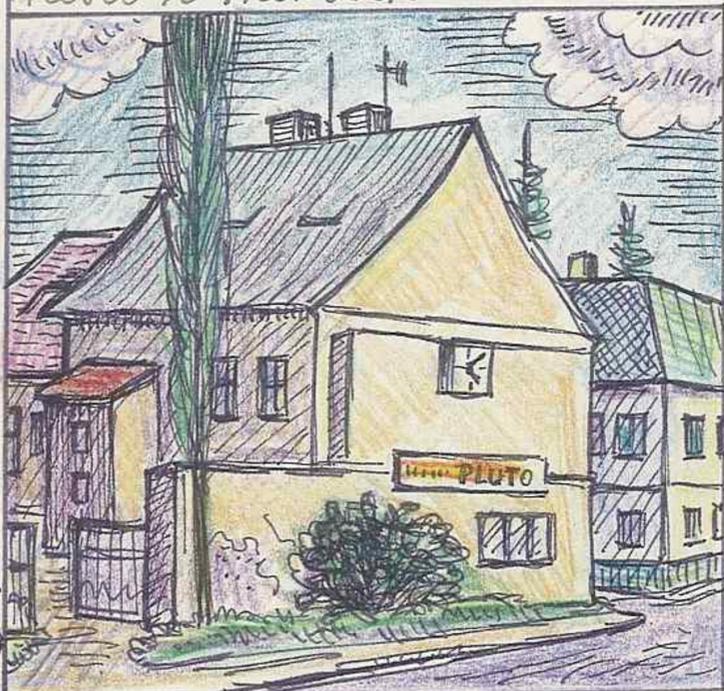
Oblíbeným a velmi sledovaným televizním pořadem se stala dis- kusní setkání představitelů veřejného života „Co týden dal“, při nichž se vysvětlují aktuální politické problémy.

NÁVRAT VOLYŇSKÝCH ČECHŮ (VIZ PŘÍLOHA Č. 1) UPRCHLÍČÍ V ČSFR

Positionní akcí bylo přestěhování několika set Volyňských Čechů z Ukrajiny (z oblasti poblíž Černobylu) do vlasti jejich předků.

Bylo zřízeno několik utečeneckých táborů (jeden z nich je např. v nedaleké Mimoni) pro uprchlíky z Albánie, Rumunska, ale i z asijských zemí. Mnozí z nich se pokoušejí přejít ilegálně naše hranice a dostat se do Německa, avšak většina je zadržena a vrácena zpět.

Na několika hraničních přechodech mezi ČSFR a Německem se vy- tvořily nekonečné řady kamiónů TIR, které čekají na odbavení třeba i několik dní.

V celém státě se prudce zvýšila kri- minalita. Policie je početně slabá a nedostatečně vybavená technikou. Na mnoha místech došlo k projevům rasismu, a to mezi tzv. skinheady a rómskými či vietnamskými občany. (Vietnamci, kteří se postupně vrací do své vlasti, se stali po celé republice po- uličními obchodníky - stánkaři.)

RŮST KRIMINALITY

PROJEVY RASISMU

ROH AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ

Naše hlavní město PRAHA se v průběhu tohoto roku stala sídlem Konference o evropské bezpečnosti a spolupráci (KEBS). Celý rok 1991 se rybnáčoval diplomatickou aktivitou naší země. Československo, Polsko a Maďarsko mají v mnoha směrech podobné problémy, a proto vzájemně spolupracují. Mezi ČSFR a Maďarskem však trvají neshody v názoru na vodní dílo Gabčíkovo - Nagymáros.

KEBS
V PRAZE

Pokles průmyslové výroby v naší republice byl do značné míry způsoben rozpadem RVHP. Nedodržují se dříve uzavřené obchodní smlouvy a pro mnohé naše výrobky není v zahraničí odbyt. Největší odběratelé a partneři - SSSR a NDR - selhali.

POKLES
VÝROBY

V obchodech se naproti tomu objevilo v širokém sortimentu zboží nejrozličnějšího druhu dovezené ze Západu (elektronika, jízdní vozy, potraviny). Toto zboží je kvalitní, ale pro běžného spotřebitele neúměrně drahé.

DOVOZ
ZBOŽÍ Z CIZINY

Do televize a dalších masových sdělovacích prostředků pronikla reklama v mnohem větší míře, než jsme byli zvyklí.

Celostátní tendencí je postupné rušení jeslí a mateřských škol. Prosazuje se snaha, aby matky zůstávaly doma u dětí alespoň do tří let věku.

RUŠENÍ JESLÍ

Církev je státem všemožně podporována, objevuje se velké množství náboženské literatury, vydávají se církevní časopisy, ve školách se vyučuje náboženství, přenášejí se mše v televizi. Část veřejnosti však nesouhlasí s tím, aby byl církvi navrácen všechny bývalý majetek.

SÍLÍCÍ VLIV
CÍRKVE

Ministr V. Klaus je propagátorem tzv. kupónové privatizace. Do konce roku 1991 bylo zaregistrováno přes půl milionu zájemců-akcionářů. Každý z nich si koupil kupónovou knížku a tzv. známku v hodnotě 1000,- Kčs. Pokud se uchazeč rozhodne pro prosperující firmu (privatizační fond), bude pobírat každoročně dividendy.

KUPÓNOVÁ
PRIVATIZACE

Po rozpadu Varšavské smlouvy začala jednání našich představitelů s orgány NATO v Bruselu.

JEDNÁNÍ S NATO

Mezinárodní událostí celosvětového významu byl oficiální rozpad SOVĚTSKÉHO SVAZU, potvrzený 21.12. v Alma-Atě nástupci 11 bývalých sovětských republik. Tři republiky v Pobaltí se zcela osamostatnily a

MEZINÁRODNÍ
UDÁLOSTI:

ROZPAD SSSR

SSSR = SNS

a staly se řádnými členy OSN. Na jejich území jsou však dosud jednotky sovětské armády. Gruzie se zatím nepřipojila k nově vzniklému státnímu útvaru, který se nazývá SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH STÁTŮ. Jde o volné spojení suverénních států, které uzavřely různé ekonomické smlouvy a mají prozatím jednotné velení armády. Líbí však tendence, aby jednotlivé republiky měly svou vlastní armádu. Na Ukrajně vzniklo silné protiruské hnutí. Při volbách hlasovalo 87% pro prezidenta Leonida Kravčuka. Ukrajina má 53 milionů obyvatel a značné surovinové bohatství, velmi úrodnou půdu. Patřila by mezi přední evropské mocnosti.

UKRAJINA x RUSKO

NEZDAŘENÝ PUČ V SSSR

Proces v bývalém SSSR značně urychlil nezdařený protistátní puč ve dnech 19.-21. srpna (Janajev, Jakov, Lugo, Pavlov, Krjučkov - armáda a KGB). Gorbáčov byl zajat a držev v izolaci od světa ve vile na Krymu. Puč byl neúspěšný, hrdinou odporu se stal Boris Jelcin, který je prezidentem Ruska, a po odchodu M. Gorbáčova z funkce gen. taj. KSSS, jejíž činnost byla rozpuštěna, i z funkce ^{*} neexistujícího SSSR, se stal politickou osobností č. 1. Poprvé se 7. listopadu nekonala na Rudém náměstí v Moskvě vojenská přehlídka a manifestaci pořádala i opoziční strana. - Boje v Náhorním Karabachu (na Kavkaze) pokračují a jsou vedeny i těžkými zbraněmi, také v Moldávii dochází k bojům mezi Moldavany (hovořícími rumunsky) a Rusy v tzv. Podněsterské republice.

ROLE B. JELCINA prezidenta

BOJE V N. KARABACHU A V MOLDÁVII

OBČANSKÁ VÁLKA V JUGOSLÁVII

Tragickou událostí je občanská válka v Jugoslávii, která trvá už od června. Jde především o boje mezi Srby a Chorváty. Již patnáctkrát bylo dohodnuto příměří, ale pokaždé bylo brzy porušeno. OSN se snaží bojující strany usmířit, ale zatím bez úspěchu. Při boji bylo poškozeno i historické město Dubrovnik. Také středisko české menšiny, město Sarajevo, bylo značně poškozeno a stovky dětí byly včas odvezeny do Československa. Byla organizována humanitární pomoc pro postižené (léky, potraviny, šatstvo).

ZMĚNY V ALBÁNII

Albánie, která byla posledním státem komunistického bloku, kde dosud neproběhly politické změny, se letos dostala na přední stránky novin. Začalo to masovým útekem občanů na lodích do Itálie. Později byl i v Albánii svržen režim jedné strany a vznikly tam legální opoziční skupiny.

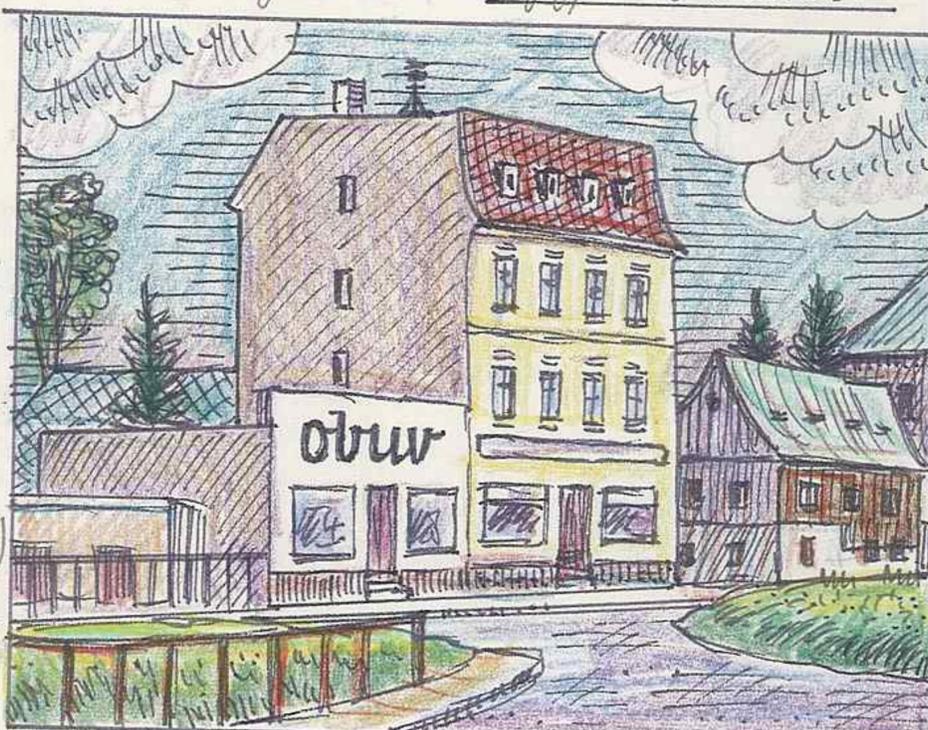
V sousední bývalé NDR se po sloučení obou částí Německa projevil hospodářský krach. Byla sice zavedena jednotná měna (1 marka = 18 Kčs), ale platy jsou v průměru o 20-30% nižší. Nezaměstnanost dosáhla už téměř 1 milionu lidí. V mnoha německých městech se projevil fašistické rasové náladě vůči cizincům, např. v Hoyerswerde.

SITUACE
V BÝVALÉ NDR

Novým generálním tajemníkem OSN byl zvolen Egypťan Butros Butros Ghálí.

NOVÝ
GEN. TAJ. OSN

Začátek roku 1991 byl poznamenán válkou v Perském zálivu. Cílem bylo osvobození Kuvajtu od nadvlády Iráku. Spojenecké protiráčské síly pod vedením USA (vrchní velitel gen. Norman Schwarzkopf) porazily Irák, ale diktátor Sadám Husajn zůstal i po této

VÁLKA
V PERSKÉM ZÁLIVU

porážce nadále u moci. Mezinárodní komise zjistila, že Irák usiluje o výrobu vlastních atomových zbraní. Laboratoře byly včas odhaleny a zničeny.

NA AUTOBUSOVÉM
NÁDRAŽÍ

Tento rok došlo i k několika přírodním katastrofám (zemětřesení na Filipínách) a k neštěstím, která si vyžádala stovky lidských životů (ztroskotání lodí a letadel).

PŘÍRODNÍ A JINÉ
KATASTROFY

UDÁLOSTI ROKU 1991 V CHRÁSTAVĚ :

Není bez zajímavosti, že letos poprvé za celé období od r. 1945 se nekonal v našem městě ani jediný ples. Důvodem je celková nálada obyvatel, pramenící z existenční nejistoty (vyšší ceny, hrozba zbrády a zaměstnání), nenašli se ani obětaví organizátoři. Rozpad dřívější tzv. Národní fronty způsobil, že některé společenské organizace, např. Český svaz žen, zanikly. Bývalý Svazarm se nyní jmenuje Sdružení technických sportů a činností, jeho aktivita je však ochromena nedostatkem finančních dotací.

ŽÁDNÉ PLESY

ZÁNIK
SPOLEČ. ORGANIZACÍ

Svou činnost po několika desítkách let úspěšně práce ukončil SPOZ (Sbor pro občanské záležitosti), který pořádal tzv. vítání občánků, příchod dětí do 1. třídy, slavnost předávání závěrečných vysvědčení a vřucních listů, oslavy významných životních jubileí občanů atd. Zatím tato páslučná činnost nebyla ničím jiným nahrazena.

KDO NAHRADÍ
SPOZ?

KONÁNÍ AUKCE
(VIZ PŘÍLOHA č.4)

NOVÉ OBCHODY

VIDEO-VINÁRNA
"SATELIT"

NOVÉ RESTAURACE

Během roku se v sále kina konaly několikrát dražby. Při každé z nich bylo vydraženo několik obchodů či provozoven, např. papírnictví, prodejna hraček, pečeniny, knihkupectví, řeznictví atd. Noví soukromí majitelé se předhánějí v co nejlepší úpravě prodejen ve snaze získat co nejvíce zákazníků. Rozdíly v cenách vytvářejí podmínky pro konkurenci (např. řezník p. Štaňoň ve Vítkovské ulici má maso o 10-12 Kčs za 1 kg lacinější než ostatní). Lidé kvaňují, kde lze hospodárněji nakoupit. Ve městě přibyl značný počet prodejen potravin (některé mají otevřeno i v neděli), jsou zde tři drogerie, byla dána do provozu pekárna (poblíž pošty), v Žitavské ulici je prodejna broušeného skla, zvětšil se počet restaurací. Bylo zrušeno kadeřnictví, místo něho tam byla zřízena prodejna hodin a klenotů.

Novinkou je noční video-vinárna "Satelit" (majiteli jsou manželé Svajgroví) v Liberecké ulici. Na náměstí byl zřízen denní bar "Laura" (majitel p. Pavel Hudec). V Nádražní ulici - naproti továrně Mykana - je minikavárna "Hella-ost" (manželé Šafaříkovi), v Andělské Hoře byla z bývalého závodního klubu Textilany zřízena soukromá restaurace "Hostinec u Marušku".

Široký sortiment potravin, ale i zboží jiného druhu, nabízí bývalé hospodářské družstvo na rohu Nádražní a Andělohorské ulice.

V některých prodejnách se sloučil prodej velmi odlišného zboží, např. v prodejně knih na náměstí (majitelka L. Macková) se prodává široký sortiment potravin tzv. zdravé výživy, v prodejně potravin WINNER (majitelka B. Fialová) je k dostání i ovoce, uzeniny a kosmetika.

Městský úřad v Chrastavě vytipoval k prodeji několik staveb. Jde např. o bývalý hotel "Praha" v Nádražní ulici (byl vydražen v prosinci), rozestavěný kulturní dům (v současné době je hotova i venkovní omítka; v říjnu se v tomto objektu konala velká slavnost s hudbou a tancem, jíž se zúčastnilo téměř tisíc občanů). Ubytovna "Na zámečku" by mohla pro svou výhodnou polohu u silnice č. 13 a blízkost k Liberci sloužit v budoucnu jako motorest a v budoucím Euroregionu "Nisa" by zde mohl být značný provoz. O objekt projeví zájem zahraniční podnikatelé. Dále se nabízí k odkoupení hotelový dům KOVÁK (dosavadním majitelem je konc. podnik ELITEX), vybudovaný před lety polskou stavební firmou Budimesc, a budova bývalého muzea na rohu náměstí (dnes je zde umístěna městská kni-

SMÍŠENÝ
SORTIMENT ZBOŽÍ

PRODEJ OBJEKTŮ

(VIZ PŘÍLOHA č.1)

hrona a v přízemí klubovna (varu žen).

Místní kino přešlo ve 2. polovině roku do soukromých rukou (nájemce p. Kaněra). Ve snaze o co nejvyšší risk byly na programu v listopadu a prosinci převážně americké filmy (horory, detektivky apod.). Přesto je zážba nižší, než se předpokládalo. (Vážným konkurentem kina se už dávno stala televize. Satelitní („talířová“) anténa umožňuje příjem několika desítek programů. Také video, jehož vlastníků i v našem městě přibývá, vede k tomu, že občané nevyhledávají zábavu mimo domov, tedy v kině či v divadle.

V Nové Vsi si pronajal restauraci jednoty dřívější vedoucí p. Václav Kořínek. Vedle nápojů a cigaret je možno si tu vybrat z dvaceti druhů jídel. Sálu se využívá k pořádání diskoték a jiných druhů zábavy.

Po osmi letech nečinnosti byla v Nové Vsi obnovena druhá restaurace, kterou spravuje místní sportovní oddíl.

Nově vznikla v Nové Vsi také prodejna potravin „Štěpánka“.

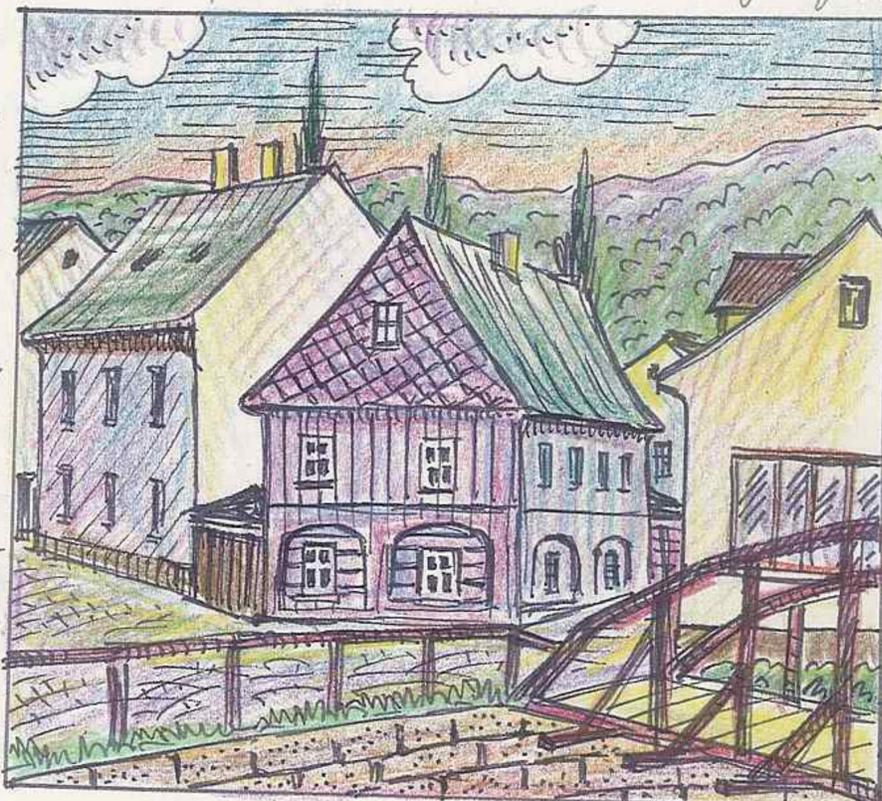
Restaurace „U Fejfarů“ v Horní Chrastavě (Frydlantská ul.) změnila letos majitele (v restituci byla budova vrácena rodičům Fejfarů, ale byla prodána jinému zájemci). Dnes se jmenuje restaurace „U Kejlů“.

Po osamostatnění obce BÍLÝ KOSTEL, která byla v r. 1980 v rámci tzv. územní integrace připojena k Chrastavě, došlo k rozhodnutí, že také obec NOVÁ VES se stane samostatnou. Rozhodly o tom veřejné schůze občanů. Očekává se, že přizpením obecních úřadů bude společenský život v místě bohatší a že se zlepší vztah především mladých lidí k rodné vesnici.

V souvislosti se přizpením tzv. Euroregionu „Nisa“, jehož administrativním centrem by se měla stát Žitava (Zittau), se jedná o otevření silničního hraničního přechodu v Hrádku nad Nisou. Jednání zatím vážne na neochotě polské strany. 1. května byl v Hartavě u Hrádku otevřen přechod pro pěší a pro cyklisty. Výhodný kurs německé marky vůči naší koruně způsobuje, že denně

PRIVATIZACE
KINA

NOVÁ VES:
2 RESTAURACE
+ PRODEJNA

MOSTNÍ
A ALŠOVA ULICE

OSAMOSTATNĚNÍ
B. KOSTELA A N. VSI

EUROREGION NISA

HRANIČNÍ PŘECHOD
V HRÁDKU N.N.

přichází či přijíždí do Hrádku n. N. velké množství německých občanů, kteří tam kupují pro ně laciné potraviny. (V Chrastavě je počet německých návštěvníků minimální.) Předpokládá se, že silniční přechod bude přizpen v průběhu roku 1992.

NOVÁ VEDOUcí
SŽK

M-KLUB

Došlo ke změně vedoucího Spojeného závodního klubu. Místo p. Zdeněk Kratiny, který se stal majitelem papírnické a prodejny hraček, zastává nyní tuto funkci p. Zita Václavíková (roz. Komárková). Kulturní akce se konají v budově tzv. M-klubu na novém sídlišti na Stréleckém vrchu. Mají zde schůzky skautské oddíly, pořádají se tu jazykové kursy, probíhá zde kurs jógy, jsou zde dvě třídy hudební školy.

ŽÁDNÉ RASOVÉ
PROBLÉMY

Zatímco na různých místech republiky (i v Liberci) docházelo ke střetům rómských obyvatel se skinheady, je nutno říci, že v Chrastavě k žádným rasovým výtržnostem nedošlo. Naprostá většina Rómů řádně pracuje a ani se školní docházkou rómských dětí nejsou vážnější problémy.

DELEGACE SPHMCH
V BAVORSKU

Pětičlenná delegace Společnosti přátel historie města Chrastavy navštívila ve dnech 14.-18. září Bavorsko (SRN). Hostiteli byli představitelé spolku „Krautauer Gilde“, tedy německých obyvatel města, kteří byli v roce 1945 odsunuti. Navštívili město Marktobendorf, kde si se zájmem prohlédli vzorně uspořádaný archiv, v němž je shromážděno nepřehledné množství materiálu, týkajících se Chrastavy (knihy, listiny, fotografie, diapozitivy atd.). Věde jej po mnoho let p. Rudolf Schwerdner (nar. 1921), bývalý učitel, nyní v důchodu. Je autorem rozsáhlé publikace o Chrastavě, vydané r. 1966 v Mannheimu. Celý archiv je umístěn v suterénní místnosti jeho rodinného domu. Předsedou spolku „Krautauer Gilde“ je p. Arno Mießler, který žije v městě Kaufbeuren-Neugablonz. Hostitelé uspořádali zájezd do biskupského a univerzitního města EICHSTÄTT, kde byla delegace přijata na radnici starostou p. Kärtnerem. Další členové SPHMCH navštívili město Augsburg a Mnichov.

CHRASTAVSKÝ
ARCHIV V SRN

VÝSTAVA
POHLEDNIC

V průběhu roku 1991 vydala SPOLEČNOST tři čísla občasníku BULLETIN, který vychází v nákladu 200 výtisků. V měsíci červnu uspořádali členové Společnosti úspěšnou výstavu starých pohlednic pod názvem „OKAMŽIKY HISTORIE“. Navštívilo ji více než 400 občanů.

Společnost usiluje o znovuodhalení bronzové busty malíře J. Führicha, na původním místě, tj. v parku za kostelem před budovou základní školy. Na odhalení byl porován starosta města Eichstättu. Slavnost by se měla konat v květnu 1992.

(Bavorské město Eichstätt převrálo v poválečných letech patronát nad německými obyvateli z Chrastavy.)

V polovině září se konaly v Liberci tzv. česko-německé dny. Nešlo o slavnosti s velkou účastí občanů, ale o řadu kulturních akcí, pořádaných ve spolupráci se SRN (divadlo, knihovna, radnice). Byl zde přítomen starosta města Augsburgu p. Menachen. (Augsburg se stal patronátním městem německých obyvatel odsunutých z Liberce.)

Od ledna 1991 vychází třikrát týdně místo dřívějších okresních novin VPŘED nové periodikum s názvem REGION. Přináší zprávy nejen z Liberecka, ale také z Jablonecka, Semilská a Českolipska.

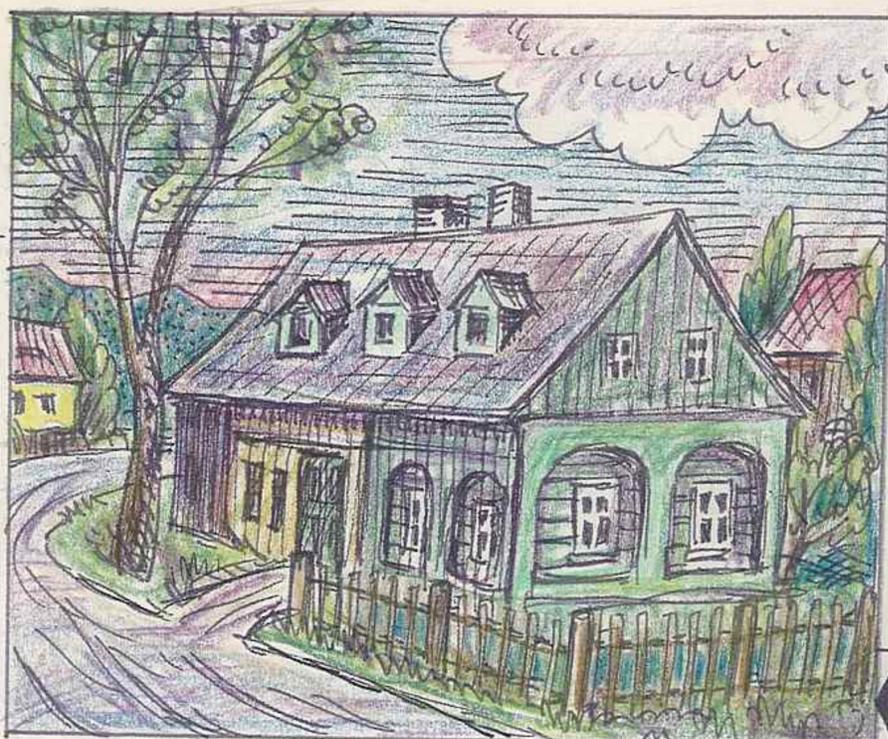
Bývalý krajský deník „PRŮBOJ“ vychází nyní pod názvem „Severočeský deník“ (SD).

Měsíčník „CHRASTAVSKÉ LISTY“ vychází nákladem 500 výtisků. Vydává jej městský úřad, redaktorem je p. Ivan VYDRA. Pro svůj zajímavý obsah a dobrou grafickou úpravu je mezi veřejností oblíben.

Mezi místními soukromníky zaujímal rolátní místo p. Pavel Cínibulka, který si přídil osobní autodopravu CINOL. Zakoupil či pronajal pět autobusů a pořádal zájezdy za nízké ceny. Několikrát se konal zájezd do Norimberka, ba dokonce až do Paříže. Ke konci roku však byla činnost firmy ukončena.

Několik občanů našeho města si našlo na několik měsíců práci v cizině, především v SRN. I když byli za svůj výkon placeni hůře než občané SRN, vzhledem ke kursu DM:Kčs se vrátili jako boháči. Za dva měsíce si v přepočtu na naši měnu vydělali tolik jako doma za celý rok (práce v lese, řemesla).

Po mnoha letech postupně devastace se bude s mezinárodní pomocí opravovat zámeček GRABŠTEJN. Akce se ujala firma CONVICTUS.

ZNOVUODHALENÍ
BUSTY J. FÜHRICHA
(viz PŘÍLOHA č. 7)

BĚLOKOSTELECKÁ
ULICE

ČESKO-NĚMECKÉ
DNY V LIBERCI

NOVÝ ČASOPIS
»REGION«
(viz PŘÍLOHA č. 7)

SD (PRŮBOJ)

»CHRASTAVSKÉ LISTY«

AUTODOPRAVA CINOL

PRÁCE
V CIZINĚ (SRN)

OPRAVA ZÁMKU
GRABŠTEJN

HERNA NA NÁMĚSTÍ

V dubnu byla na rohu náměstí (budova bývalého krejčovství) otevřena herna, jejímž provozovatelem je holandská firma. Možnost peněžní výhry láká především mladé lidi, často řáky pákladních škol, což ovšem předpisy nedovolují.

ROZVOJ SLUŽEB X NEDOSTATEK FINANCÍ

(viz PŘÍLOHA č. 6)

Rozvoj služeb, k němuž v našem městě došlo díky soukromým podnikatelům, je sice pro širokou veřejnost potřebný, ale celkové zvýšení cen vede nutně k tomu, že občané nemohou z finančních důvodů nabízených služeb plně využívat. A tak podnikavost a vynalézavost jednotlivců, kteří se při řízení rovnosti radluží, naráží někdy na malý příjem občanů. Sortiment zboží - v porovnání se situací před 2 roky - mnohem širší. Jižní ovoce lze sice koupit po celý rok, avšak za ceny neiměrně platím.

PŘÍKLAD PODNIKAVOSTI

Příkladem podnikavosti je p. Vašek, který si v Liberecké ulici zřídil zpočátku skromnou prodejnu nápojů, později ji rozšířil a zřídil vedle prodejnu potravin. Téhož roku se stal majitelem nově otevřené pekárny, jejíž existenci obyvatelé města kvitují s povděkem.

LIBEREC: NOVÁ DLAŽBA NA NÁMĚSTÍ

Za zmínku stojí, že v průběhu tohoto roku bylo nově vydlážděno náměstí před libereckou radnicí (přejmenované zpět na Benešovo).

VINÁRNA V STS

V květnu byla pro veřejnost vinárna „Kučelna“ v objektu nové STS ^{otevřena} za kostelem.

PRIVATIZACE NA KOUPALIŠTI

Provoz na městském koupališti ve Sportovní ulici byl letos od 1. července privatizován. Nájemce prodával denně občerstvení dobré kvality. Byla zajištěna i služba plavčíků. Letošní červenec byl celkově velmi teplý, teplota přesahovala 30°C.

BYTEX = MYKANA

Závod Bytex v Nádražní ulici byl přejmenován na MYKANU. Ředitelem je p. Jos. Devera z Friedlantu.

POKLES ODBYTU STROJŮ Z ELITEXU

Odbyt textilních strojů z ELITEXU vážně, jelikož tradiční odběratelé (SSSR, Polsko, NDR) vypověděli dříve uzavřené smlouvy a získat nová odbytíště je při světové konkurenci obtížné. (Ing. Brožek byl dvakrát v jižní Koreji, která se stala svým rychlým ekonomickým vzestupem ještě úspěšnějším státem než Japonsko.)

PROPOUŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ

V některých místních závodech dochází k omezení výroby a k propouštění zaměstnanců. Očekává se, že příští rok bude v tomto směru ještě nepříznivější.

Stovky občanů Chrastavy se staly účastníky kupónové privatizace. V pražské síni městského úřadu bylo přizeno tzv. registrační středisko, kde bylo nutno se dát papsat. (Vzniklo nové slovo „dik“, což znamená držitel investičních kupónů.)

ZÁJEM
O KUPÓNNOU
PRIVATIZACI

Vánoční mše v místním kostele sv. Vavřince (25.12. dopoledne) se konala za účasti dětského pěveckého souboru p. uč. M. Jungové.

VĀNOČNÍ MŠE

Bylo vyčištěno - za pomoci techniky - koryto řeky Jeřice. Zlepšila se čistota ulic a náměstí.

KORYTO JEŘICE

Funguje městská pořádková služba (p. Šulc, p. Řehoř - důchodci). Nenosi uniformy, jejich úkolem je zabránit „černým“ skládkám. Mají právo udělovat pokuty.

POŘÁDKOVÁ
SLUŽBA VE MĚSTĚ

V nedalekém Českém Dubu, který je přetm obyvatel menší, než naše město, vydali letos k výročí založení města reprezentativní, bohatě ilustrovanou publikaci (prodává se za 140,- Kčs).

PUBLIKACE
K JUBILEU Č. DUBU

Na obou místních základních školách byla zavedena dobrovolná výuka náboženství (vyučuje P. T. Jenrt). Počet přihlášených dětí však je poměrně malý.

VÝUKA
NĀBOŽENSTVÍ

Po rozpadu Pionýrské organizace na školách, která sdružovala značné procento dětí od 9 do 14 let (činnost byla často formální, hlavním nedostatkem byl malý počet vedoucích), byl obnoven Junák (skaut). Ve čtyřech oddílech navštěvuje tuto organizaci asi 40 dětí, které obětavě vede p. Miroslav Krnáč a p. Boudová. Problém volného (mimoškolního) času dětí zůstává zatím nevyřešen.

OBNOVENÍ
SKAUTINGU

Na obou místních základních školách se v roce 1991 na nátlak rodičovské veřejnosti přestala vyučovat ruština. Místo ní se žáci od 5. třídy začínají učit německy a anglicky. Trvá nedostatek kvalifikovaných učitelů těchto dvou cizích jazyků. Školy jsou zásobeny různými druhy učebnic, které jsou sice po grafické stránce přitažlivé svou barevností, ale ne vždy vhodné z hlediska pedagogického. Jde často o přetisk zahraničních učebnic, nové moderní české učebnice nebyly dosud zpracovány a vydány.

MÍSTO RUŠTINY
NĚMČINA
A ANGLIČTINA

Paní Dana COUFALOVĀ, ředitelka mateřské školy v Revoluční ulici, se má od září 1992 stát ředitelkou základní církevní školy v Liberci-Pavlovicích. Zkušenosti s řízením škol získala v Holandsku.

ZŘÍZENÍ
CÍRKEVNÍ ŠKOLY
V LIBERCI

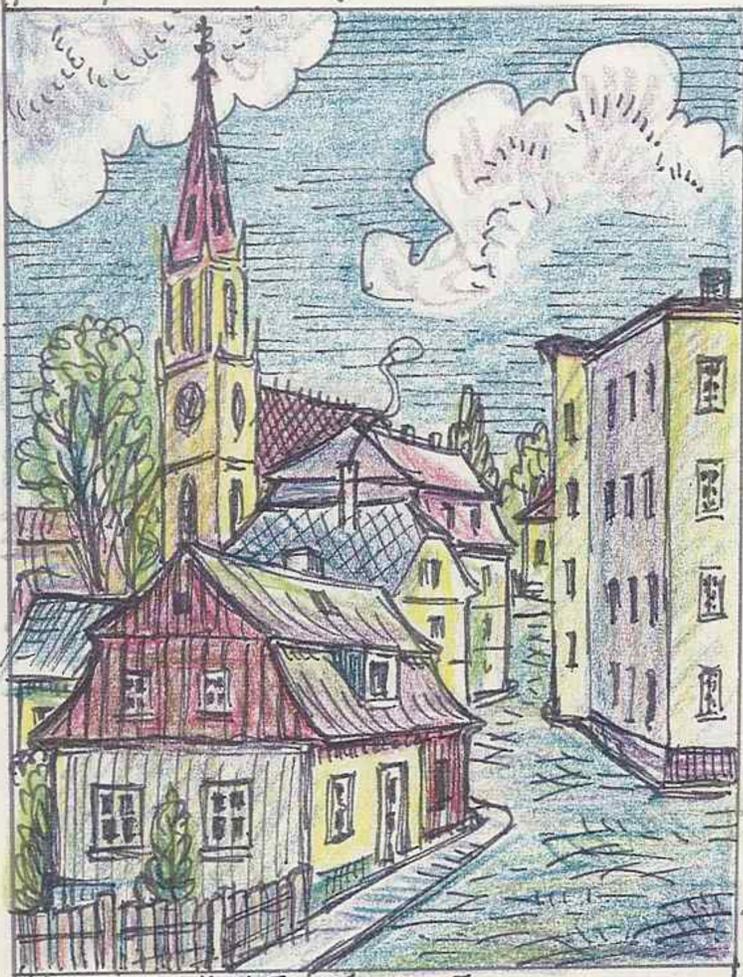
EMIGRANTI
SE NEVRACEJÍ

V minulých letech se několik chrastavských občanů legálně či ilegálně vystěhovalo do ciziny (J. Kraus, V. Charous, B. Žur, V. Bednář aj.), a to do Austrálie, Rakouska, SRN. Ani jeden z nich se dosud nevrátil zpět do vlasti, i když je teď - za změněných politických poměrů - takové přestěhování možné bez větších průtahů.

ZHORŠENÉ
EKOLOGICKÉ
PODMÍNKY

Vzhledem k tomu, že se ekologické životní podmínky v Chrastavě a blízkém okolí zhoršily a jsou plně srovnatelné s úrovní tzv. pánevních oblastí (Moravsko, Chomutovsko, Ústecko), dostali všichni občané (netýká se dětí a důchodců), kteří zde bydlí a pracují souvisle alespoň 10 let, tzv. „pohřebné“, což je sedmkrátový finanční příspěvek ve výši 2000 Kčs na osobu za rok.

ROZDĚLENÍ
POLICEJNÍHO
OBVODU

ROH POBŘEŽNÍ A VÍTKOVSKÉ ULICE

V květnu došlo k rozdělení policejního obvodu na dva: chrastavský a hrádecký. V Hrádku nad Nisou vznikl samostatný policejní okrsek. Toto opatření přejmá souvisí se stavem kriminality, který je skutečně znepokojující.

Tradiční Mezinárodní den žen, který se celá desetiletí slavil každoročně 8. března, byl zrušen a byla obnovena starší tradice Dne matek. Tento svátek připadá na druhou neděli v měsíci květnu.

ZRUŠENÍ MDŽ,
OBNOVA DNE MATEK

STATISTICKÉ
ÚDAJE:

- NAROZENÉ DĚTI

- SŇATKY

- ŮMRTÍ

(viz PŘÍLOHA č. 3)

Několik statistických údajů z roku 1991:

- během tohoto roku se v Chrastavě narodilo celkem 87 dětí,
- bylo uzavřeno na radnici 66 sňatků,
- zemřelo celkem 29 občanů
(nejmladší ve věku 22 let - sebevražda).

PŘEHLED POČASÍ:

POČASÍ
V PRŮBĚHU
ROKU 1991

LEDEN: Celý první měsíc roku byl bez sněhu, s častými dešti. Pouze dvakrát během ledna poklesla teplota na -10°C . 10. ledna vystoupila rtuť na $+13^{\circ}\text{C}$. Po celý měsíc se teploty pohybovaly nad nulou.

Pro naprostý nedostatek sněhu v Jizerských horách byl odvolán tradiční masový lyžařský závod „JIZERSKÁ PADESÁTKA“.

ÚNOR: Od začátku měsíce nastalo citelné ochlazení. Mráz dosahoval -15 -20°C . 10. února napadlo téměř 25 cm sněhu. Ve 2. polovině měsíce sněh opět korpál. V poslední třetině se teploty pohybovaly nad nulou.

BŘEZEN: Měsíc byl v průměru teplý, maximální teplota dosahovala $+15^{\circ}\text{C}$. Zahřměla první bouřka. Většinou bylo oblačno, zataženo. Sněh nepadal.

DUBEN: První polovina měsíce byla teplá (až $+18^{\circ}\text{C}$). 6. dubna byla bouřka doprovázená silným lijákem. Ve druhé polovině došlo několikrát k silnému sněžení, ale sněh se dlouho neudržel.

KVĚTEN: Letos nebyli v obvyklou dobu „zmrzlí muži“. Jako celek byl měsíc teplý, ve 2. polovině se teploty pohybovaly kolem $+18^{\circ}\text{C}$. 25. a 26. května padal déšť, který namrzal. Pouze po dva dny klesla ráno teplota pod nulu.

ČERVEN: V průměru velmi teplý měsíc. Nejvyšší teplota vystoupila na $+29^{\circ}\text{C}$. Dokonce i večer dosahovala leckdy až $+22^{\circ}\text{C}$. Často přišlo, bylo několik bouřek. Ke konci měsíce teploty dosahovaly maxima.

ČERVENEC: Právý letní měsíc. V první polovině teploty kulminují, dosahují až $+34^{\circ}\text{C}$. Večer bývalo ještě $+29^{\circ}\text{C}$. Ke konci měsíce deštivé dny, ale vysoké teploty trvají.

SRPEN: První polovina měsíce byla mimořádně teplá (+31°C). Ke konci měsíce se ochladilo a začaly dešťové přehánky. Bylo několik bouřek.

ZÁŘÍ: První polovina měsíce byla ještě velmi teplá, byly naměřeny teploty +25-26°C. V průběhu tohoto měsíce bylo velmi málo deště.

ŘÍJEN: Také tento měsíc byl poměrně suchý. Bylo málo deštivých dnů. Bylo větrno, jasno. V poslední třetině už ranní a noční teploty poklesly až na -6°C.

LISTOPAD: V tomto měsíci bylo nejvíce srážek v celém roce. V první a druhé dekádě se udržely teploty ještě mírně nad nulou. Teprve v poslední třetině poklesla teplota pod nulu. První sněhové přehánky se objevily 7. 11. Sněh však brzy opět roztál.

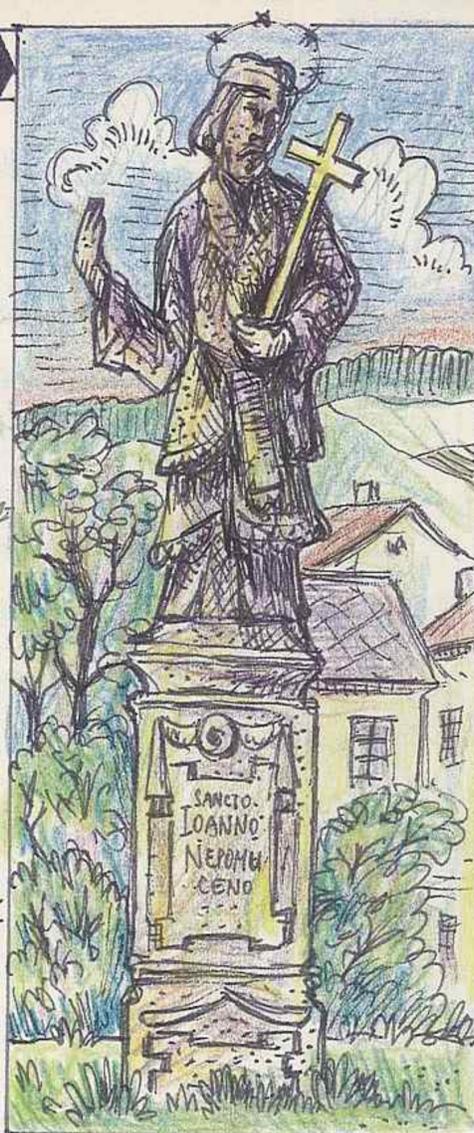
PROSINEC: Ve dnech 9.-13. 12. dosahovaly mrazy až -17°C. Napadl sníh, vrstva dosahovala až 25 cm. Těsně před vánocemi však zase roztál. A tak to vypadalo, že budou letošní vánoce opět „na blátě“.

Kolem 17. hod. na Štědrý den však náhle začala bouřka, nebe se katalilo a začala zcela nečekaně sněhová vánice. Během 10 minut bylo všechno kolem bílé. Ochlazení způsobilo, že se sníh několik dní udržel, což přivítaly především děti v době svých prázdnin.

Kolem 28. prosince asi 10-15 cm vrstva sněhu opět roztála, takže konec roku 1991 byl opět bez sněhu. Teplota na konci prosince vystoupila opět nad nulu (+2°C).

PŘEPADENÍ
OBSLUHY
BENZÍNOVÉ
PUMPY

Ve středu 4. 9. 91 kolem 19. hodiny večer byla v Chrastavě přepadena obsluha benzínového čerpadla (při silnici č. 13). Dva neznámí maskovaní pachatelé po vniknutí do kanceláře přivázali ke křeslu 41 letou čerpadlářku a odcizili 28 000 Kčs v hotovosti, blokové poukázky na benzín a naftu a další věci. Způsobená škoda činila 55 300 Kčs. - Nebyla to první loupež u benzínové pumpy. Čerpadlo bylo stráženo a při čtvrtém pokusu byli pachatelé chyceni.

PROJEDNÁVANÉ
PROBLÉMY
V RADĚ
MĚSTSKÉHO ÚŘADU

Ž jednání rady Městského úřadu v Chrastavě:

ÚNOR 91: p. Zdeněk Šulc a p. Jos. Řehoví byli jmenováni inspektory veřejného pořádku ve městě, byla schválena žádost o povolení obchodní činnosti manželů Murkových v domě č. 150 v Žitavské ulici, restaurace „Koruna“ dána p. Chotěnovské do ekonomického pronájmu,

BŘEZEN: projednán bezplatný pronájem sálu a restaurace v Nové Vsi manželům Kořínkovým,

ČERVEN: městská rada vzala na vědomí, že je nutno zřídit ubytovací prostor, kde by byli soustředěni nemohoucí občané a kde by pro ně byla zajištěna pečovatelská služba; problém bude řešit vedoucí odboru pro záležitosti občanů ve spolupráci s vedoucím Bytového hospodářství,

SRPEN: byl schválen příspěvek na stravování důchodců (z části bude dotován z rozpočtu sociální kapitoly, z části z rozpočtu obce); tabulka s hranicemi příjmů, důvody sociální potřeby a výše příspěvků budou zveřejněny v 7. čísle „Chrastavských listů“,

ŽÁŘÍ: byly stanoveny poplatky za služby poskytované SBH obyvatelstvu:

- odvoz fekálií vozem: v Chrastavě..... 130,- Kčs,
v okolních obcích..... 150,- Kčs,
- zapůjčení valníku - na 1 den..... 50,- Kčs,
- v sobotu a v neděli..... 70,- Kčs,
- zapůjčení káry - na 1 den..... 30,- Kčs,
- v sobotu a v neděli..... 50,- Kčs,
- zapůjčení HAKI lešení - do 14 dnů..... 5,- Kčs/m²
- do 1 měsíce..... 10,- Kčs/m²

LISTOPAD: byl schválen návrh sazby domovní daně pro rok 1992, kdy se oddělením Nové Vsi přesune Chrastava do kategorie obcí do 6000 obyvatel:

- rodinné domky v okolních obcích (And. Hora, Vítkov)... 1,20 Kčs/m²,
- " " " " v Chrastavě..... 1,60 Kčs/m²,
- rekreační a ostatní objekty..... 1,80 Kčs/m²

bylo rovněž schváleno založení zvláštního dispozičního účtu, na kterém budou ukládány finanční prostředky z prodeje domů v majetku města; z těchto prostředků budou hrazeny investice ekologické, sociální, zdravotnické, výdaje na školství, na akce sportovního a kulturního charakteru (mimo rozpočet města).

PŘEMÍSTĚNÍ
VODOHOSPODÁŘSKÉHO
STŘEDISKA

Před třemi lety bylo vodohospodářské středisko přemístěno z původního objektu vedle skladu nábytku do prostoru za řekou Jerici v sousedství jesli konc. podu. Elitex (začátek trv. Paradýzu).

Pracuje zde celkem 13 zaměstnanců, kteří se starají o celou oblast Chrastavy, Kryštofova Údolí, Machnína a Bílého Kostela.

Jsou zde dvě vodárny:

- na Vísce (pro Horní Chrastavu),

- na Hůrce (u sv. Jana) pro zbývající část města.

V provozu jsou rovněž dvě čerpací stanice, a to v Luční ulici a v Bílém Kostele.

V současné době se provádí úprava vodovodního potrubí pro Horní Chrastavu a v Bílém Kostele.

Vodohospodářské středisko spravuje i technický park: traktor, cisternu, multikáru, dodávkový vůz Škoda 1203, nákl. automobil Avia, fekální vůz a další stroje.

VÝROBNÍ
PROGRAM
NOVÉ STS

(VIZ PŘÍLOHA č. 6+7)

Nový moderní objekt STS (za kostelem) byl zkolaudován v roce 1986. Ředitelem je od počátku roku 1990 p. Bedřich Beneš.

V roce 1991 dosahoval celkový počet zaměstnanců čísla 292. Rozšířil se výrobní program. Nadále se vyrábějí kabiny na sklizeci mlátičky (kombajny) v kooperaci s MDW Singwitz (SRN), na základě nové smlouvy se zde vyrábějí také řací lišty na sklizeň řepky pro firmu Schrackenecker (Rakousko).

Kromě této kooperační výrobní činnosti se zde provádějí opravy hydraulických ruk, poskytují se různé odborné služby zemědělským podnikům i soukromým zemědělcům.

[Fotografie plastického modelu rozsáhlého objektu STS a ukázkou výrobního programu (kabiny) viz v příloze pro rok 1991.]

INTERVIEW S OBČANY:

Být řidičem mezinárodní kamionové přepravy (TIR) není snadné povolání. Po dobu 12 let jezdil po celé Evropě p. Karel BÍLEK. V současné době sedí za volantem kamionů s přívěsem tři chrašovští občané: p. Zdeněk Vykoukal, p. V. Bednář a p. Zdeněk Šindelář.

ZDENĚK ŠINDELÁŘ:

a) Jak dlouho už jezdíte s kamionem TIRU?

- Už téměř 20 let. Původně jsem jezdil se švédským vozem, teď mám škodovku. Je to výrobek LIAZU, má hliníkovou karosérii.

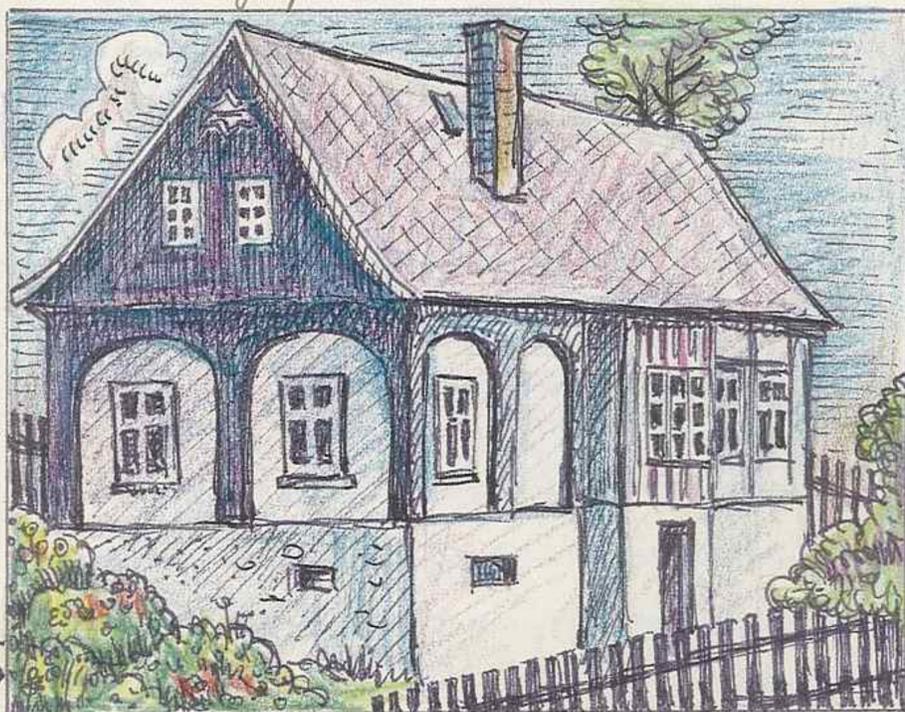
b) Lidé se někdy ptají, co vše "tiráci" v autech převážejí. Ovů to jsou převážně potraviny, které rychle podléhají zkáze. Je to pravda?

- Jen částečně. Leckdy opravdu vozíme borůvky, houby, nebo banány. Aby byla vozidla vyčištěna při cestě tam i zpět, převážíme nejružnější náklady, například tisíce lahvi, surové kůže, australskou ovčí vlnu, dětské knihy tištěné v liberecké tiskárně Severografia pro Itálii a Anglii, koberce z Bratislavy třeba do Belgie, exponáty pro různé výstavy v zahraničí, pomeranče, ale i živé jeleny, malířskou bělobu... Sortiment přepravovaného zboží je skutečně velmi široký...

c) Některé zásilky přijí vozíte přímo do přístavů, odkud jsou pak převáženy lodí přes moře a oceány. Do kterých přístavů jezdíte se nejčastěji?

- Dost často jezdím do Hamburku v SRN. Mateřský přístav pro naše československé námořní lodě se jmenuje Lallenhafen. Tato část hamburského přístavu nám podle smlouvy patří.

Dříve jsem jezdil do polského Gdyně, Gdaňska a Gdyně, ale teď je ruch v tamějších docích poněkud omezený. Nejednou jsem vykládal zboží v Rotterdamu v Holandsku, občas jezdí do jugoslávské Rijeky.

DOMEK V DRUŽSTEVNÍ ULICI (POD FAROU)

ROZHOVOR

s p. ZDENĚKEM

ŠINDELÁŘEM

(řidič
kamionu TIR)

d) Byl jste byl několikrát ve Velké Británii. Jak se připravujete s kamiónem přes La Manche?

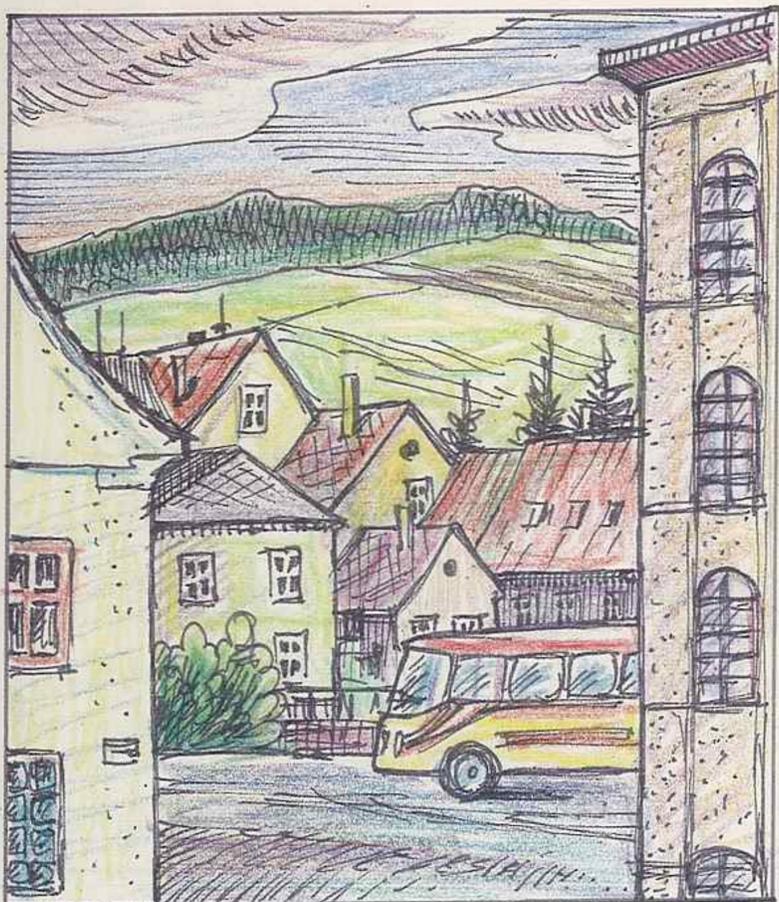
- Najždíme s kamiónem na trajekt, který po několika hodinách přistane u britského pobřeží. Nejezdíme však z Francie, i když by to bylo nejbližší, ale z Belgie. Plavba přes kanál trvá čtyři hodiny. Je-li na moři bouře, bývá to někdy až 12 hodin. Průjezd Londýnem mi v noci trvá asi 45 minut, ve dne - v rušném provozu - až tři hodiny. Někdo z našich šoférů spočítal, že je na trase Londýnem 478 semaforů. Poblíž Londýna v největším městě Kingslynn má naše Škodorka pávod, v jehož čele stojí český ředitel. Sem se dovážejí naše osobní auta, která se tu všelijak upravují podle přání britských zákazníků. Máme tu svůj servis s dostatečnou zásobou náhradních dílů. Někdy jezdím však daleko na sever, až do Skotska.

e) Když spěcháte do přístavu k lodi, která má zboží dopravit kamsi do Afriky nebo Asie a která odplouvá v určitou hodinu, jedete jistě non-stop a teprve po vyložení nákladu si odpočinkete. Nebo to tak není?

- Tak tohle opravdu takto dělat nelze. Mám v kabině dororce, který mě velmi přísně kontroluje. Nevěříte? Je to přístroj, kterému se říká tachograf. Když nasednu do auta a zabouchnu dveře kabiny, párnám kačce. Doba jízd, délka odpočinku, stání na hraničních přechodech - to všechno se sam zapisuje. Kromě toho jsem povinen vést si při každé jízdě Kontrolbuch, kde na grafu zakresluji dobu jízd, odpočinku v sedě, dobu spánku a práci při nakládání a vykládání zboží. Mezinárodní předpisy jsou velmi přísné. Po čtyřech hodinách jízd musí následovat hodina odpočinku. Je to v rájmu samotného řidiče, ale jde samozřejmě i o to, že unavený řidič, který by si na plomek ošeriny zdřímlel za volantem, je velkým nebezpečím pro ostatní účastníky silničního provozu. Když mi kontrola dokáže, že jsem přetáhl dobu jízd a vynechal povinný odpočinek, čeká mě pořádná pokuta v cizí měně... Takže někdy se náklad přeje raději další lodi, ale spěchat se nemůžeme, i když si myslím, že bych celou trasu bez odpočinku vydržel. Na hraničních částo čekáme mnoho hodin. Vzpomínám si, že se jednou na rakousko-italských hraničních nahromadilo asi 1800 kamiónů různých států a vytvořila se řada dlouhá skoro 30 kilometrů...

f) Bývají prohlídky na hraničních přísné?

- Samotná prohlídka vozidla dlouho netrvá. Tis je zaplombován, celníci však mají právo náklad překontrolovat. Hledají heroin a zjišťují, zda se spolu se zbožím nepřevážejí přes hranice cizí osoby. Na tohle bývali obzvlášť přísní celníci v bývalé NDR.

▲ PŘED SKLADEM NÁBYTKU (V POZADÍ OVČÍ HORA)

g) Jak se v cizině domlouváte?

- Při samotném převoru nákladu a jednání s orgány se toho nemusí moc umět. Za ta léta jsem se domluvil všude, kam jsem přišel. Člověk pochytí leccos z němčiny, ale v Anglii je němčina houbou platná. Takže jsem se naučil i něco z angličtiny. Něco z polštiny a ruštiny. Pár italských slov... Nikdy jsem jazyky nestudoval, ale domluví se. Jinak bych tu práci přece nemohl tolik let dělat, nemyslíte?

h) Co když se stane nečekaná porucha?

Pomáhají si "tiráci" různými způsoby?

- Stalo se mi nejménou, že cizí řidič zastavil a nabídl svou pomoc. Zrovna tak bych i já pomohl jinému. Ani při tom nejsou jazykové rozdíly vážnou překážkou... Když je porucha na vozidle oděná, telefonujeme na náš zastupitelský úřad v té zemi, který nám pomůže opravu zajistit a uhradit.

ch) Kdy vrcholí sezóna pro "tiráky"?

- Jezdíme po celý rok, v zimě v létě. Zatím jsem měl štěstí, že jsem vánoce slavil pokaždé doma s rodinou. Ale mnozí kolegové jezdí po Evropě s malým vánočním stromkem v kabině, když je to nutné...

i) Co se vám na cestách Evropou přihodilo zvláštního?

- Uvedu dvě příhody z Itálie. Před několika lety bylo v severní Itálii dost silné zemětřesení. Překvapilo nás v noci, když jsme spali v kabině kamionu poblíž města Udine. Na silnici vznikly hluboké trhliny a kousek od auta se postavil obrovský balvan, který se skutálel ze svahu a býval by auto pořádně pocuchal. Otřesy nás samozřejmě probudily a chvíli nám trvalo, než jsme pochopili, co se vlastně děje.

Je druhá příhoda ze Milána. Jdeme po ulici a najednou za bílého dne začala přestřelka. Každý se snažil schovat, kam se dalo. Můj kolega, který má kolem pasu přímo světové parametry, se zoufale přitiskl ke kandelábru pouliční lampy, jenže na zakrytí jeho břicha by jich muselo být nejméně pět...

j) Které evropské město se vám obzvláště líbilo?

- Snad rakouský Salzburg... na kopci hrad, v poradi Alpy... nádherně položené město. A určitě Amsterdam. Tam člověka šokuje ta neuvěř-

řitelná čistota, ta upravenost, pestré barvy na omítkách...

k) Kolik jste asi ujel kilometrů za ta léta?

- V průměru to bývá 100 000 km za rok. Takže patřím v tomto směru mezi chrastavské milionáře.

l) Kam jste se dostal nejdál?

- Na západ a na sever do Škotska, na východ do Moskvy (na úseku Brest - Smolensk nás zastihl mráz - 48°C.), na jih do Turecka.

m) Proč někteří řidiči TIRu po několika letech této práce ranechali?

- Dívody mohou být sice různé, ale jak vím z vyprávění kolegů, selže obvykle rodinně zájem. Člověk za volantem kamionu v Donsku či na Sicílii si musí být jistý, že ho po návratu doma někdo čeká...

ROZHOVOR

s p. IVANEM

SMOŽANICOU

(účastník

2. svět. války)

Rok od roku ubývá těch, kteří nepoznali 2. světovou válku z filmů a knih, ale zažili válečné útrapy na vlastní kůži, přímo na frontě.

Jedním z účastníků války je

p. IVAN SMOŽANICA (nar. r. 1921).

Když byl r. 1962 v Chrastavě arm. gen. L. Svoboda, poznal mezi občany svého bývalého tankistu a vzal ho na čestné místo vedle sebe na tribunu. Po vpádu sovětských vojsk do Československa v srpnu 1968 pan Smožanica na protest proti této agresi odevzdal svá vyznamenání

a) Jak jste se dostal do čs. vojenské jednotky?

- Pocházím z bývalé Podkarpatské Rusi. Když přestala existovat ČSR, mnozí mladí lidé přešli přes hranice do SSSR. Asi 3 měsíce jsme strávili v táboře, kde utečence shromažďovali. Po založení naší vojenské jednotky jsem se do ní dobrovolně přihlásil.

b) Výcvik jste prodělal v Buzuluku?

- Ne, náš tankový prapor byl v nově zřízeném výcvikovém středisku v Novochopersku. Tam jsem poznal některé z těch, kteří se později stali legendárními hrdiny. Dávali jsme dobrovolně svůj zold na zakoupení tanků pro výcvik. Byly tam dva anglické crownelly a sovětská téčka. Uniformy jsme měli stejné jako čs. vojáci za 1. republiky. Výcvik trval dva měsíce.

c) Říká se, že gen. Svoboda byl velmi oblíbený. Můžete to potvrdit i vy?

- Byl to správný voják. Často přicházel po boji mezi své podřízené, navštěvoval raněné vojáky i na ošetřovně, mnoho jich znal jménem. Dovedl však být také přísný, ale to na frontě jinak nejde. Mám na něho osobně dobré vzpomínky a setkání s ním zde v Chrastavě bylo pro mne sku-

tečně zajímavým zážitkem.

d) Jste přímým účastníkem bitvy u Dukly. Co jste prožil v těchto bo-
jích?

- Byla to strašná bitva. Jen našich československých vojáků tam padlo téměř šest tisíc a sovětských kolem osmdesáti tisíc. K prou se naši velitelé domnívali, že boje potrvají nanejvýš dva až tři tý-
dny. Němci se však v průsmyku předem dobře opevnili, měli na wa-
zích kopců kulometná hnízda, kaminovali průchod údolím. Můj
tank začal hořet. Byl jsem zasažen střepinami z dělostřeleckého gra-
nátu. Dodnes mám v plicích dvě střepiny a štěti bloudí po těle. Foto-
pranění mě však z dalších bojů nevyřadilo.

e) A vaše poslední bitva?

- Naše tanková jednotka se rozrostla na brigádu. Postupovali jsme
na sever od Karpat po území Polska. Poslední bitva, které jsem se
zúčastnil, byla bitva u Ostravy. V dále jsme dalekohledem viděli dý-
mající ostravské komíny. Proti nám poutočily dvě tankové roty
fašistů. Naše tanky se rozjely proti nim. V tomto boji zahynul ve-
litel naší čety por. Štěpán Vajda. Také on pocházel ze Zakar-
patské Ukrajiny. Znali jsme se už z Novochoverska. Byl to mimo-
řádně odvážný člověk. Dostal titul Hrdina SSSR in memoriam.
Byl jsem v této bitvě raněn do ruky. Byl jsem převezen do lázně
Kislovodsk na Kavkaze. Strávil jsem tam skoro sedm měsíců,
takže jsem se vrátil do Československa až v říjnu 1945.

f) Jaký je to pocit, když jde člověk do boje a neví, zda padne ne-
bo přežije?

- Ve válce vidí člověk kolem sebe smrt tak často, že před bojem počí-
tá s tím, že se možná nevrátí živ. Vidí umírat své kamarády,
neví, kdy dojde řada právě na něho. To ovšem neznamená, že by
voják necítil strach. Kdo by srdil, že šel do útoku beze strachu,
určitě by lhal. Ale nejde jen o strach ze smrti. Co vojáka obvolá ští-
tíží, je únava. Únava z nervového vypětí, ale také z nevyspaní.
Vzpomínám si, jak jsme mesli ze skladu k tanku náboje, a já jsem
v chůzi několikrát usnul. Často bylo nutno vyvinout nadlidské úsilí,
aby člověk tu těžkou únavu přemohl a plnil rozkazy.

g) Říká se, že je tank v boji snadno pravitelný. Jaká je vaše osobní sku-
senost?

- Jezdil jsem v tancích T-32 a T-34. Byla v nich pětičlenná osádka. I když jsem byl velitelem tanku, bylo leckdy nutné zaskočit za jiné členy osádky, vystřídat řidiče. Snad největší nebezpečí hrozilo dvěma samopalníkům, kteří byli ukryti venku na pancíři za věží tanku.

h) I když se situace v posledních letech změnila, přesto se někdy mluví o nové, jaderné válce. Co si o tom myslíte vy?

- Prožít další válku bych nikomu nepřál. Viděl jsem na vlastní oči tolik mrtvých, vypálené vesnice, stovky zabitých koní, rozstřílené lokomotivy, zničené železniční vagony... Na to se nedá zapomenout. To byla válka vedená klasickými zbraněmi a kolik zla napáchala. A ta nová, jaderná? Člověk si ani neumí představit, co by to znamenalo. Těch pár pohlavárů, kteří už dávno mají připravené důkladné bunkry, si by možná přežili, ale moc by se z toho zřejmě neradovali. Báli by se dýchat, jíst, pít, na cokoli sáhnout... Já si myslím, že si to každý nakonec rozmyslí. Vždyť by to byl úplný konec, konec všeho!

ROZHOVOR

s p. ALOISEM

STAHONĚM

(řecko-římský zápas)

Sportovní činnost vždy vyžadovala obětavost a nadšení od těch, kteří po léta vedli některý z oddílů a získávali pro sport zejména mládež. K takovýmto lidem patří bezpochyby pan ALOIS STAHONĚ (nar. r. 1935).

Jako desetiletý chlapec se přistěhoval s rodiči do Chrastavy již v říjnu 1945. Pochází z Oravy, chudého kraje na severovýchodě Slovenska. Už přes 30 let pracuje v závodě LVZ (Liberecké vzduchotechnické závody) jako lakýrník a svářeč. Nepotrpí si na velká slova, ale proslavil naše malé město nejen po celé republice, ale i v zahraničí. Čím? Díky jeho houževnaté a obětavé práci ve volném čase vznikl v Chrastavě oddíl řecko-římského zápasu, jehož členové si nejednou odnesli nejvyšší ocenění z celostátních soutěží.

a) Kdy jste vlastně sám začal zápasit?

- V roce 1953 jsem to zkusil s boxem. V té době jsem přechodně pracoval v Berouně a tam jsem boxoval v klubu SLÁVIE. Později mě však více zaujal řecko-římský zápas. Když jsme v Chrastavě zápasili, mívali jsme trénink v závodním klubu (hotel „Pražá“ v Nádražní ulici), na sále v restauraci „Střelnice“ (dnes již mnoho let zbourána) nebo v „Koruně“. Nedostatek vhodného prostoru nás však provázel i později, v době největších úspěchů. Nyní máme k dispozici nově vybudovanou tělocvičnu, kde jsou pod

mínky mnohem lepší.

b) Kdy bylo vrcholné období vaší sportovní činnosti?

- Bylo to v letech 1954-59. Zápasili jsme tehdy i s některými slavnými reprezentanty, jako byl např. Růžička. V Táboře jsme porazili i některá nejlepší pražská družstva. Z takových přeborů jsme si odváželi jako první cenu žíněnku. Za vítězství v exhibičním vystoupení na pláži na Hamru (u Kráče pod Ralskem) jsme si koupili teplákové soupravy. Žádné finanční dotace jsme tehdy odnikud nedostávali.

c) Jak jste se stal trenérem dějícího zápasnického oddílu?

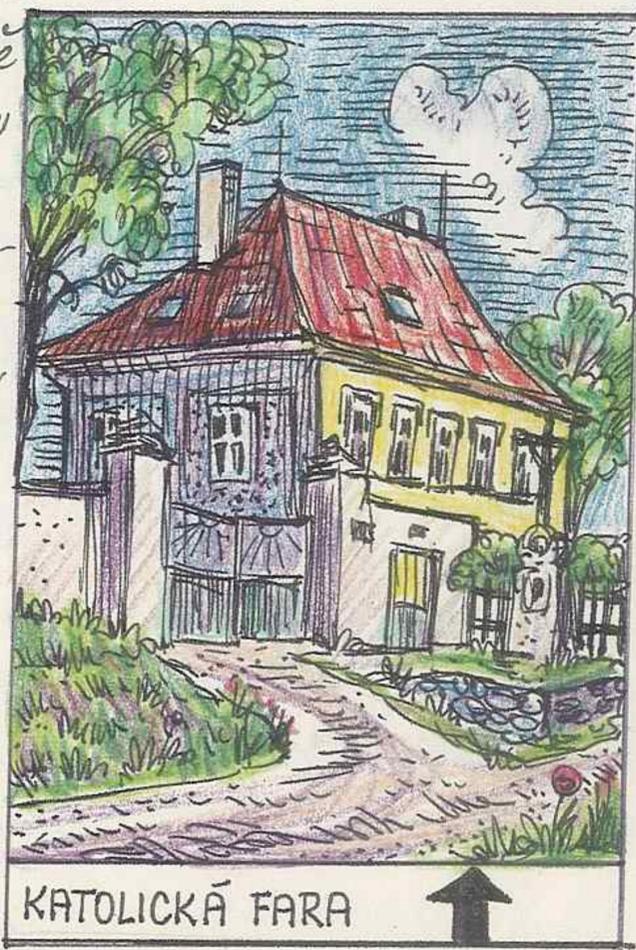
- Mezi mými svěřenci byli i moji tři synové: Lojzík, Rostava a Mirek. Všichni se několikrát zúčastnili mistrovství republiky a startovali i v mezinárodních závodech. Vzpomínám si na úspěchy bratrů Abtových a Machůna, výborný byl i Koškej a Pelant. Jsem přesvědčen, že kdo v oddíle vydrží, nelituje a procelí se pro další život. Stal jsem se trenérem mimo jiné proto, abych získal pro svůj oblíbený sport své syny...

d) Jste pořadatelem některých soutěží?

- Každoročně organizujeme turnaj nazvaný „Velká cena LVZ“. V nově vybudované tělocvičně jsme uspořádali dokonce mistrovství republiky v řecko-římském zápase. Naším cílem je získat na celostátních (federálních) přeborech alespoň třetí místo.

e) Jak je to s vahovými kategoriemi při zápasech?

- Žáci mají 13 kategorií, dorostenci a muži deset. V době své vlastní aktivní zápasnické činnosti mě zařadili do kategorie 57 kg. Jednou jsem „traskal“ za jiného člena, ale vážil jsem v té době 62 kg. Co dělat? Kamarádi mi oblékli těžký kořich. Sami byli v trenýrkách, ale já jsem absolvoval celý trénink s touto záteží. Běhali jsme tehdy kolem liberecké přehrady, trasa vedla až do Kateřinek a zpět. Lilo se mně, že si nikdo neumí představit, ale těch pět přebytečných kilogramů jsem skutečně shodil. Věděl jsem, že by mně kontrola závodit nedovolila.

KATOLICKÁ FARA

f) Jste také rozhodčím při utkáních. Jak se boduje a jak dlouho zápas trvá?

- Hodnotí se kvalita chvatů. Maximální počet bodů za jeden chvat je pět. Podle nových pravidel trvá jedno utkání dvojice zápasníků šest minut.

g) Kolik chvatů musí zápasník znát?

- Měl by znát nejméně pět základních chvatů vestoje a pět z parteru. Celkem však existuje asi 190 různých chvatů. Důležitě je znát nejen chvaty útočné, ale i obranné protichvaty.

h) Ve kterých zemích už reprezentovali naši remi chvastavští zápasníci?

- Bojovali na píněnkách v obou částech nyní sjednoceného Německa, ale i v Rakousku, Polsku a Maďarsku.

ch) Co když si mladí, fyzicky zdatní, které jste vyvíčil v tvrdém sportu, zneužijí své síly a různých chvatů, které ovládají, a budou ubližovat svým spolužákům nebo jiným lidem?

- To by se samozřejmě stát nemělo. To jim v oddíle přísně zakazujeme a byli by za to potrestáni. Pěstujeme v nich po celá léta smysl pro fair play.

i) Kolik chlapců jste asi za ta léta svého působení připravil tvrdým tréninkem pro tento druh sportu?

- Přesně to nevím, nepočítal jsem, kolik jich je. Jsem si však jistý, že kdybychom je nějakým způsobem mohli svolat na náš sráz, nevěděli by se ani do toho největšího sálu v Chrastavě.

PREFA

Během 1,5 roku proběhla rekonstrukce výrobního závodu, která si vyžádala náklady ve výši 11 milionů Kčs. Po změně výrobního programu nabízí nyní závod odběratelům travnice pro bezmaltové pění.

Hlavním materiálem k výrobě těchto travníků je škvara ze skládky bývalé elektrárny v Andělské Hoře.

Na rok 1992 se připravuje privatizace závodu. Měl by se stát majetkem akciové společnosti.

V současné době má závod 18 zaměstnanců.

Od 1. dubna 1991 došlo k rozdělení na dvě obvodní oddělení: CHRASTAVA a HRÁDEK NAD NISOU. Je to návrat ke stavu před rokem 1982.

Pod chrastavský obvod patří: Chrastava, Nová Ves, Mníšek, Fojtka, Karlov, Oldřichov v Klájích, Bílý Kostel, Krýš. Údolí, Machnín a Bedřichovka.

Po rozdělení do dvou obvodů pracuje v Chrastavě 9 členů bezpečnosti (policie). Do plného stavu chybí 12 policistů. Při prováděném náboru se do této služby nehlásí potřebný počet zájemců.

Během roku 1991 bylo na území policejního obvodu spácháno 291 trestných činů. Z tohoto počtu bylo

DŘEVOZPRACUJÍCÍ ZÁVODY (DRNAS) - VÍTKOVSKÁ UL.

255 majetkových trestných činů (krádeže, vloupání). Objasněno bylo 110 případů, 181 zůstává dosud neobjasněno.

Došlo k 94 případům vloupání do víkendových chat, byly vykradeny některé restaurace, pouliční kiosky a obchody. Bylo také vykradeno osm bytů, odcizeno 14 motorových vozidel.

V porovnání se statistikou z předchozího roku (1990) došlo ke rovnání o 60 - 100 %.

Na trestných činech se podílelo 78 recidivistů (1990: 53), 20 romských občanů (1990: 12), 10 dětí ve věkovém rozmezí 6-15 let (1990: 5) a 35 mladistvých (1990: 17).

Celková výše způsobené škody za rok 1991 činí 1,888 000 Kčs (v roce 1990: 1,056 000 Kčs).

Celkový trend trestné činnosti: podstatný vzrůst.

Textilní závod MYKANA (dříve Bytlex) v Nádražní ulici má v současné době 150 zaměstnanců. Vyrábí se zde tzv. mykaná příze. Lokočky jsou ve Frýdlantě, v Bílém Potoce (poločesaná příze) a ve Vsi u Frýdlantu (barevná). Strojní zařízení je z velké části zastaralé, závod se potýká s nedostatkem financí.

Akciová společnost TEXTILANA má v Chrastavě a okolí celkem čtyři provozy: v Chrastavě - ve Frýdlantské ulici - je přádelna poločesané příze, v Chrastavě - v Andělohorské ulici - je bezvřetková přádelna a také

ZPRÁVA
POLICIE

(viz PŘÍLOHA 5)

MYKANA

TEXTILANA

barevná,

v Radčicích je přádelna mykané příze a tzv. mackie-linka,
v Machníně je klasická přádelna mykané příze.

V obou chrastavských provozech je 200-250 zaměstnanců. Vyrábí se zde především příze pro tuto akciovou společnost. Z této příze se v dalším výrobním procesu dělají vlněné tkaniny a podšívkové vložky. V letošním roce byla uvedena do provozu linka Ritter a plánuje se výroba soukané ^{příze} autoconery.

ELITEX

Doa pobočné závody v Liberci se od koncernu odtrhly, závod v Jiřkově se osamostatnil. Elitex v současné době sdružuje pouze 3 závody: v Chrastavě, ve Frýdlantě a v Tanvaldě. - V obchodu s bývalým SSSR se odbyt strojů snížil, problémem je platební neschopnost obchodního partnera. (Ve styku s Tádžickou republikou se za vyprazené stroje platilo surovinami, a to bavlnou.) Podarilo se najít odbytště, např. v Turecku. Bývalý pracovník podniku ing. R. Lojek (z Frýdlantku) založil vlastní exportní společnost a zprostředkuje část odbytů textilních strojů. Výrobní program se v podstatě neměnil, silná konkurence (Francie, Itálie, Německo, SRN) brání úspěšnějšímu proniknutí na světové trhy. V malé sérii se vyrábí nový typ stroje, tzv. autoconer. - V poslední době se snižuje počet zaměstnanců.

Podnik Elitex byl zařazen do tzv. privatizačních fondů, takže se v budoucnu stane akciovou společností. Jednání se zahraničními partnery nebyla zatím úspěšná.

POČET OBYVATEL

Ke dni 31.12.1991 žilo v Chrastavě (+ ve Vítkově a v nové Vsi) celkem 6166 obyvatel.

ZÁVĚR:

V uplynulém roce 1991 bylo typickým jevem, který nelze přehlédnout, zřízení soukromých obchodů a dalších živností. Obchody s potravinami mají otevřeno dokonce i v neděli. Zvýšil se počet restauračních zařízení. V současné době to je: Městská kavárna, Lidový dům, Satelit, Kuželna, Laura, U Marušek, U Hejliů, Koruna, Perónka, Hella-Ost + 2 restaurace v n. Vsi a jedna ve Vítkově.

Stovky občanů si zakoupily tzv. kuponové knížky. Každá má 1000 bodů a při vhodném umístění bodů prosperujícím podnikům, má

DIK (držitel investičních kupónů) naději na získání akcií a pravidelně pobírání dividend.

Původní názorová jednotka z dob „sametové“ revoluce se rozbila a vzniklo velké množství politických stran. V Chrastavě funguje organizace KSČM, soc. demokracie, reméd. strany, ODS (Občanská demokratická strana) aj.

Vychází velké množství novin a časopisů (mnohé z nich jsou nezávislé, aj. netlumochí politické názory určité strany nebo hnutí). Některé z nich zakládají svou popularitu na otiskování senzacečnických, ne zcela ověřených zpráv (např. Špičkl), z komerčních důvodů se používá erotiky, objevují se vyloženě pornografické tiskoviny.

V souvislosti s rostoucí nezaměstnaností a stoupajícími cenami životních potřeb dochází k poklesu zájmu o politiku.

Část veřejnosti nelibě nese tu skutečnost, že kurs Kčs je velmi výhodný pro turisty ze sousedního Německa. (Vůči polské měně jsme na tom ovšem dobře; za 1 Kčs se v Polsku platí 360-400 zlotých.)

Majetková kriminalita (krádeže jízdních kol, vykrádání obchodů s potravinami, bytů a chat) roste, v tisku je kritizována prostituce, která však podle současných zákonů není trestná.

Možnosti cestovat do zahraničí využívá i v našem městě mnoho lidí; především Německo, Rakousko, Itálie, ale i Francie, Španělsko a Řecko.

Městský úřad pracuje velmi intenzivně na zlepšení situace ve městě, avšak rychlému splnění rámců brání nedostatek finančních prostředků.

V Chrastavě 31. května 1992

Zápis provedl:

PhDr. František Vydra,
městský kronikář

Ing. V. L. L. L.

ROK 1992

Mezinárodní události:

Rok 1992 byl rokem mnoha významných událostí. Po rozpadu a zániku SSSR se vytvořilo na jeho bývalém území tzv. Sdružení nezávislých států (SNS). Všechny tři pobaltské republiky se staly naprosto samostatnými státy, nadále trvá vleklá válka mezi Arménií a Azerbajdžánem o Náhorní Karabach a navíc vznikl ozbrojený konflikt v Gruzii. Občanská válka zruš v Tadžikistánu. V zemi vládne ekonomický chaos, klesá výroba a roste inflace. Na konci roku se za 1 americký dolar platilo 500 rublů.

VZNIK SNS

Po celý rok sledovali naši občané zprávy z bojů v bývalé Jugoslávii. Mnozí poznali tuto zemi, neboť tam v minulosti jezdili na dovolenou. Boje se přenesly na území Bosny-Hercegoviny, kde žijí tři etnické skupiny: Srbové, Chorváci a muslimové (vyznavači islámu). Hlavní město Sarajevo je denně ostřelováno a velmi zničeno. Statisíce uprchlíků z Bosny jsou ubytovány v provizorních táborech v mnoha zemích, nejvíce v Německu. V Jugoslávii působí také čs. praporec. Dohodnuté příměří bylo nesčetněkrát porušeno.

OBČANSKÁ VÁLKA V JUGOSLÁVII

Na Blízkém východě se situace neuklidnila. Delegace Israele a Palestinců jednaly v New Yorku, avšak napjatá situace trvá i nadále. Přes 400 Palestinců bylo v polovině prosince z Israele vyhoštěno do nehostinné oblasti u libanonských hranic, protože byli v podezření ze spolupráce s teroristickými organizacemi.

NEKLID NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ

V Somálsku (vých. Afrika) dosáhl hladomor neuvěřitelných rozměrů. Byla zahájena rozsáhlá humanitární akce s názvem „OBNOVENÁ NADĚJE“ (Restoring Hope), v jejímž rámci jsou do této země dováženy potraviny a léky. Je však nutno zasahovat i vojensky proti místním ozbrojeným klanům, které zásilky rozkrádají a brání

HLADOMOR V SOMÁLSKU

všemožně v jejich distribuci hladovějícím. Akce byla zahájena z podnětu amerického prezidenta G. Bushe. Při jejím provádění pomáhají tisíce příslušníků námořní pěchoty USA.

3. listopadu se v USA konaly prezidentské volby. Do této funkce byl na další 4 roky zvolen Bill Clinton (demokratická strana).

V sousedním Německu docházelo k útokům na ubytovny cizích azylantů. Došlo k oživení rasismu. Nejvíce takových projevů bylo v bývalé NDR, kde je nyní značná nezaměstnanost, především mládeže.

Vnitrostátní události:

Začátek roku patřil registraci tzv. kupónových knížek, které si (za 1000,- Kčs) koupilo přes 8 miliónů obyvatel. Každý DIK (držitel investičních kupónů) měl k dispozici 1000 bodů, které mohl vložit do různých privatizačních fondů.

Série jednání mezi českými a slovenskými představiteli byla ukončena v únoru v Milovech na Českomoravské vysočině. Jednání nedospěla k dohodě, slovenská strana vyžadovala další a další ústupky, např. naprostou suverenitu a samostatnou zahraniční politiku v rámci jakési volné konfederace.

Pak následovala předvolební kampaň a je nutno říci, že parlamentní volby v červnu 1992, znamenaly nový trend v politickém vývoji uvnitř státu. Zatímco v Čechách získala nejvíce hlasů Občanská demokratická strana (ODS) s výrazně pravicovým zaměřením, na Slovensku dosáhla nečekaného vítězství strana HZDS (Hnutí za demokratické Slovensko). Programy obou nejsilnějších politických stran jsou natolik odlišné, že se rozdělení státu stalo reálnou nutností. Dá se předpokládat, že lpění na jednotě státu by přineslo v budoucnu nepřekonatelné problémy. Velká část obyvatel rozpadu společného státu upřímně lituje, protože existují tisíce smíšených manželství, ekonomika je značně propojená, neboť se dříve o rozdělení státu nikdy vážně neuvažovalo. Na území Čech a Moravy žije a pracuje 350 tisíc Slováků.

Vláda a parlament s několikaměsíčním předstihem připravily řadu zákonů a různých opatření, aby rozdělení státu

NOVÁ VLÁDA V USA

ÚTOKY PROTI CIZINCŮM V NĚMECKU

KUPŮNOVÉ KNÍŽKY DIKŮ

JEDNÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH PŘEDSTAVITELŮ

VOLBY DO NEJVYŠŠÍCH ZASTUPITELSKÝCH ORGÁNŮ (ČERVEN 1992) (VIZ PŘ. 8/92)

PŘÍPRAVY NA ROZDĚLENÍ ČSFR

ke 1. lednu 1993 bylo co nejklidnější. Jde o dělení majetku, armády, dopravních sítí, plynovodu, zastupitelských úřadů v cizině atd. Je nutno říci, že se až do konce roku 1992 podařilo rozpad státu stoprocentně kontrolovat a že nedošlo k žádným násilnostem. Od začátku roku 1993 budou tedy existovat dva samostatné státy - ČESKÁ REPUBLIKA a SLOVENSKÁ REPUBLIKA s vlastní měnou, armádou, vládou a parlamentem.

Od červnových voleb se stal předsedou vlády ČR (místo Petra Pitharta) ekonom a předseda ODS Václav Klaus, dosavadně ministr financí. Předsedou ČNR byl zvolen Milan Uhde, bývalý ministr kultury.

Na Slovensku se stal premiérem právník Vladimír Mečiar, populistický politik, jehož nacionalisticky laděným projevům před volbami uvěřila značná část slovenské veřejnosti. V čele Slov. nár. rady stojí od voleb Ivan Gašparovič. V obou republikách byla druhou nejsilnější stranou levice. V ČR to byla KSČM, v jejíž čele stojí filmový režisér Jiří Svoboda, na něhož byl v prosinci spáchán dosud neobjasněný atentát, na Slovensku je to Strana demokratické levice, v jejíž čele je Peter Weiss.

Výsledek letošních voleb byl poněkud překvapující. Republikánská strana dr. Mir. Sládka, která slibuje radikální řešení problémů, se netají rasistickými přístupy vůči Romům, získala 6% hlasů (v některých okresech na severu Čech až 12%), takže má nyní své poslance v parlamentě.

V průběhu roku byly přesídleny do staré vlasti desítky rodin volyňských Čechů z Ukrajiny (z okolí Černobylu). Část z nich nyní žije v Mimoně.

Na několika místech (např. v Holešově a v Bílině) došlo ke krádeži zbraní. Pachatelé nebyli dopadeni. Existuje domněnka, že tyto střelné zbraně byly za valudy tajně přepravovány do Jugoslávie.

Rostoucí procento kriminality, která se šíří především ve vel-

ZMĚNY NA NEJ-
VYŠŠÍCH MÍSTECH
PO VOLBÁCH

LEVICOVÉ
STRANY
(OPOZICE)

NÁVRAT
VOLYŇSKÝCH
ČECHŮ

NEOBJASNĚNÉ
KRÁDEŽE ZBRANÍ

RŮST
KRIMINALITY

PROBLÉMY POLICIE A SOUDŮ

kých městech, se stále nedaří snížit. Police má značný nedostatek pracovníků. Rovněž v soudnictví chybí velký počet soudců, i když jim byly značně zvýšeny platy. A tak se stává, že jsou propouštěni pachatelé trestných činů na svobodu, protože jim v předepsané lhůtě nebyl zločin dokázán. Na území branky vyvíjejí svou činnost cizí mafie (ruské, arabské), které se zabývají krádeží aut a pašováním drog. Na silnici E-55, která vede z Teplic k hraničnímu přechodu na Cínovci, postávají i za bílého dne desítky prostitutek.

Letos se konaly pod záštitou UNESCO důstojné oslavy dvou významných výročí: 400. výročí narození českého pedagoga Jana Amose Komenského a 500. výročí objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem.

15. dubna zavítal na Liberecko prezident Václav Havel. Ve Frýdlantě se zúčastnil slavnostního zahájení stavby podniku EUROPLAST, který se buduje ve spolupráci s Francií a poskytne pracovní příležitost asi pro 800 zaměstnanců. Navštívil Textilanu v Novém Městě p. Smrkem a vystoupil v libereckém Divadle F. X. Šaldy.

20. července, kdy už bylo téměř jisté, že se společný stát nepodaří udržet, V. Havel odstoupil dobrovolně z funkce federálního prezidenta. Stav bez prezidenta trvá dosud, některé jeho povinnosti převzal parlament, jiné předseda federální vlády Jan Stráský. Volby prezidenta samostatné České republiky se mají konat v lednu 1993.

Přes 2 milióny lidí dojíždějících do zaměstnání postihlo zdražení jízdného o 100%. Od 1. 1. 1993 mají být veškeré slevy pro dojíždění do zaměstnání zcela zrušeny.

Zemřel pražský arcibiskup, kardinál František Tomášek, ve věku 92 let. Jeho nástupcem se stal Miroslav Vlk.

Mnoho rozruchu mezi veřejností vyvolalo otištění seznamů spolupracovníků StB (státní tajné bezpečnosti). Ukázalo se, že mnozí skutečně aktivně kolaborující občané v seznamech nejsou uvedeni, zatímco tam jsou otištěna jména těch, kteří podepsali z přinucení, avšak nikomu neuškodili.

(viz PR. č. 5/92)

VÝROČÍ UNESCO:

J. A. KOMENSKÝ

K. KOLUMBUS

V. HAVEL

NA LIBERECKU

REZIGNACE

PREZIDENTA ČSFR

ZDRAŽENÍ

JÍZDNĚHO

ÚMRTÍ

F. TOMÁŠKA

SEZNAMY

SPOLUPRACOVNÍKŮ

StB

Událostí, která se dotkla mnoha nemajetných občanů, bylo uspořádání tzv. plesu v operě v budově pražského Smetanova divadla. Skupiny anarchistů napadly nevybíravým způsobem účastníky plesu „smetánky“. Vstupenka do lože stála 17500 korun. Z výstřeku prý bude provedena oprava budovy této přední pražské scény.

V rámci tzv. restituce (zpěsného navrácení majetku původním majitelům) byly některé rámkové navráceny šlechtickým rodům (např. hrad Orlik patří opět rodu Svarcenberků). Také katolická církev uplatňuje nárok na velké množství budov, které byly po desetiletí používány jako zdravotnická zařízení nebo dětské ústavy. Část veřejnosti tento krok neschvaluje.

UDÁLOSTI ROKU 1992 V CHRASTAVĚ:

V tomto roce pracovali na městském úřadě (MÚ) dva uvolnění funkcionáři: ing. Josef VYHNÁNEK - starosta, Petr MEDŘICKÝ - místostarosta.

Na MÚ je zaměstnáno 19 pracovníků. Ve srovnání s rokem 1991 byl stav zvýšen o 3 pracovníky; dva nastoupili do nově přizvaného živnostenského úřadu a jeden sociální referent do odboru pro záležitosti občanů.

MÚ spravuje rovněž technické služby (správa bytového hospodářství, údržba bytů, doprava, kotelna, čistička odpadních vod). Ty odpovídají za stav místních komunikací, plochy veřejné zeleně, pouliční osvětlení apod. V TS je zaměstnáno 6 THP a 25 pracovníků dělnických profesí. Celkem je tedy v TSMCH zaměstnáno 31 osob.

Po osamostatnění okolních obcí, tj. B. Kostela, Kruš. údolí a Nové Vsi, patří tedy k Chrastavě Andělská Hora a Vítkov.

K 31.12.1992 dosáhl počet obyvatel 5611 osob.

Pro MÚ pracují tyto komise:

- 1) přestupková - předsedkyně Jir. Flemingová,
členové: Jos. Pecina, Libuše Junková,

PLES V OPERĚ

RESTITUČNÍ
NÁROKY
ŠLECHTY
A CÍRKVE

SLOŽENÍ
A ČINNOST
MĚSTSKÉHO
ÚŘADU

- 2) bytová - byla v průběhu roku 1992 zrušena; některé pravomoci byly převedeny na komisi sociální,
- 3) sociální - předsedou je Václav Kos, členy jsou M. Kraková (rómské problémy) Ž. Václavíková, Bl. Kačenová,
- 4) finanční - předseda ing. Zdeněk Kláp, členové L. Kučera a J. Průša,
- 5) kontrolní - místo předsedy je dočasně neobsazeno, členy jsou M. Furek, M. Pilař a H. Starhoňová,
- 6) ekologická - předsedkyní je Kat. Hlinková, členy jsou Alena Štěchová, B. Pelc a M. Tomko,
- 7) pro výchovu a vzdělávání - předsedou je Jos. Zitko, členové jsou A. Vydrová, B. Dušková, H. Půlpánová a M. Pilařová (MŠ Vítkov).

PROJEDNÁVANÉ
PROBLÉMY
V RADĚ MÚ
V PRŮBĚHU
ROKU 1992

Rada MÚ na svých pravidelných schůzích (včetně veřejných) projednávala mj. tyto problémy:

- přízení živnostenského úřadu,
- zlepšení vybavení místního oddělení policie,
- úpravu městského hřbitova,
- zrušení bytové komise,
- pronájem některých pozemků,
- schválení některých soukr. obchodů a provozoven služeb,
- projekt výstavby domu pečovatelské služby v Bílokostelecké ul.,
- uzavření městské veřejné skládky u Václavic,
- přízení příznice (poblíž autobusového nádraží),
- spolupráci s firmou Hastex při využití objektu „Kámečku“ (při hlavní silnici č. 13/I) a bývalého hotelu „Praha“ v Nádražní ul.

V sále městského kina se pravidelně konaly veřejné schůze s občany, při nichž mají možnost se vyjádřit k řešení důležitých problémů ve městě.

Rozpočet města na rok 1992:

MÚ získal dotace (globální a účelové) ve výši téměř 18 miliónů Kčs. Další příjmy získal prodejem nemovitosti (domů), z nájemného občanů, z dislokačních a jiných poplatků, z daní z příjmu soukromých podnikatelů, ze správních poplatků (např. za živnostenské listy, za stavební povolení atd.), z daně

ROZPOČET
NA ROK 1992
(viz PŘ. č. 7/92)

řávodu DRNAS (dříve Dřevozpracující závody - Vítkovská ul.), z poplatků za hrací automaty, z prodeje cigaret a alkoholu (místní poplatek) aj.

Celkové příjmy v roce 1992 činily 35,661 000 Kčs.

Výdaje dosáhly celkové výše 33,034 000 Kčs.

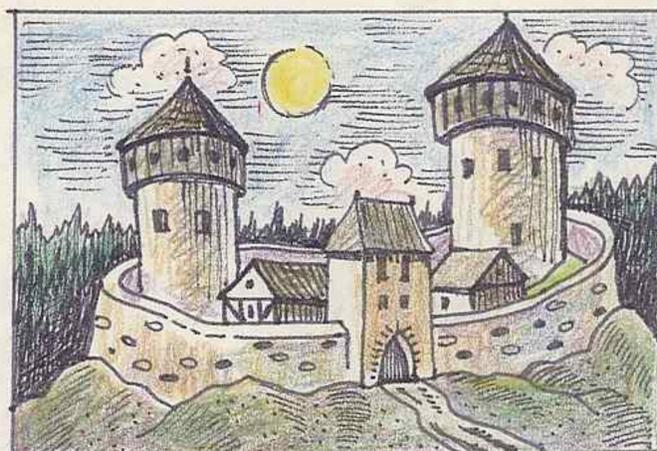
Stav finančních prostředků vřazaných v Agrobance dosahuje výše 5,719 000 Kčs.

Na potřeby školských zařízení bylo vynaloženo 3,382 000 Kčs, na kulturu 574 000 Kčs, na správu města 4,548 000 Kčs, na sociální účely 5,451 000 Kčs, na místní hospodářství 8,196 000 Kčs a na stavební práce největší položka - 10,883 000 Kčs. Ve Frýdlantské ulici (úsek od náměstí k restauraci „U Kejlů“) došlo k výměně inženýrských sítí a bylo zde položeno plynové potrubí. Nově byl upraven povrch této komunikace (betonové pláty + asfaltová vrstva) včetně chodníků. Jen tato jediná stavební akce si vyžádala náklady ve výši téměř 4 milióny Kčs.

Zástupci města Chrastavy se zúčastňují jednání kongresu tzv. EUROREGIONU NISA. Do této oblasti na rozhraní tří sousedních států patří okres Semily, Jablonec n. Nisou, Liberec, Česká Lípa a Děčín, německé okresy Žittau / Žitava, Löbau / Lubij a Bautzen / Budyšín. Na polském území sem patří okres (vojvodství) Jelenia Góra.

Od května do poloviny listopadu byla kvůli objížďce, vy-nucené úpravami ve Frýdlantské ulici, zřízena dopravní situace ve středu města. Provoz ve směru Nová Ves - Mníšek - Frýdlant byl odkloněn do Loběžní a Gružstevní ulice, které zvýšenému ruchu nevyhovují.

V Hradku nad Nisou se posložitých mezistátních jednáních buduje silniční hraniční přechod. Zatím je v provozu pouze přechod pro pěší a pro cyklisty u německé obce Hartau. Protože se po otevření tohoto přechodu očekává zvýšený provoz na trase Žitava - Hrádek - Chrastava - Liberec, bude se v budoucnu zvyšovat počet železničních pruhů na dálničním mostě, který vede

HAMRŠTEJN (15. století)

PŘÍJMY
A VÝDAJE

VÝDAJE
NA ŠKOLSTVÍ
A KULTURU

STAVEBNÍ PRÁCE

ÚPRAVY
VE FRÝDLANTSKÉ UL.
(viz PŘ.Č. 7/92)

ÚČAST
V ČINNOSTI
EUROREGIONU NISA

OBJÍŽDKA
VE STŘEDU MĚSTA

SILNIČNÍ
HRANIČNÍ PŘECHOD
DO SRN
V HRÁDKU N. NIS.

VÝZNAM
EUROREGIONU
NISA

přes Chrastavu. Cílem jednání partnerů EUROREGIONU NISA je rozšíření počtu hraničních přechodů, společné řešení ekologických problémů (tepelné elektrárny na území Německa a Polska, v nichž se topí lignitem, čistírny vod atd.), rozšíření cestovního ruchu, podpora kontaktů národnostních menšin, spolupráce v oblasti kultury, sportu a vzdělávání.

AUKCE (DRAŽBY)

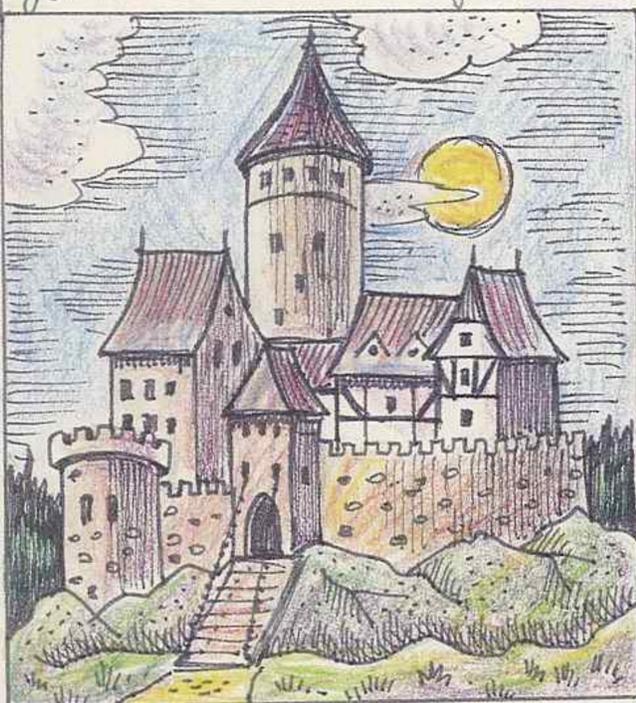
V průběhu roku probíhaly v sále kina aukce (dražby), při nichž byly privatizovány obchody a drobné provozovny služeb. Koncem srpna byl tento proces prakticky ukoučen. Vznikají další provozovny v soukromých domech či přístavbou, např. kadeřnictví, krejčovství atd.

ROZŠÍŘENÍ
OBCHODNÍ SÍTĚ

Možno říci, že obchodní síť se rozšířila, že je zboží dostatek a velký výběr. Zvětšil se počet potravinářských obchodů, pracující ženy nestrácejí tolik času jako dříve. Některé obchody jsou otevřeny dokonce i v neděli. Ceny nejsou všude stejné. (V knihkupectví „Marta“ na náměstí je kromě knih a gramodesek nabízen také široký sortiment potravin / zdravé výživy.

(viz PR.Č. 3/92)

NOVÉ SLUŽBY
VEŘEJNOSTI

RAJMOND (kolem r. 1400)

U drogerii je pro fotoamatery přízena služba vyvolávání filmů a photovení barevných snímků různých velikostí. Přestože se filmy zákazníkovi vozí ke zpracování do Německa, lhůta je pouhé čtyři dny.)

Nově přízené prodejny a služby jsou většinou i zvenku upravené

(omítka aj.) a veřejnost je překvapena rychlým tempem, jakým se tyto úpravy provádějí. Přispívá to nesporně i ke zlepšení vzhledu celého města.

POBOČKA
AGROBANKY

11. května byla na náměstí 1. máje otevřena pobočka AGRBANKY. Úprava fasády tohoto domu byla dokončena v rekordní době.

V sousedství kina se opravuje krásná secesní vila, ve které

mají být v roce 1993 (na jaře) přizeny kanceláře České spořitelny.

NOVÁ BUDOVA
SPOŘITELNY

28. května uspořádal MÚ v městském kině veřejné projednání úprav územního plánu za účasti architekta Plášila. Občané se kriticky vyjadřovali k navrhovaným řešením ve středu města.

ÚPRAVY
ÚZEMNÍHO
PLÁNU

Z rozhodnutí MÚ byly rozmístěny kontejnery na tzv. separovaný sběr, do nichž mají občané ukládat odpad odděleně (sklo, papír atd.). Kontejnery jsou barevně odlišeny.

SEPAROVANÝ
SBĚR ODPADU

MÚ průběžně projednává a vyřizuje restitucní nároky některých občanů, jejichž majetek byl po roce 1948 znárodněn (budovy, pozemky).

RESTITUCE
(NÁHRADA ŠKOD)

MÚ vydal v nákladu 5000 exemplářů novou barevnou turistickou mapu Chrastavy doplněnou reklamami místních podnikatelů.

NOVÁ MAPA
CHRASTAVY
(viz PR.č. 4/92)

Podle sdělení živnostenského úřadu bylo ke konci roku 1992 registrováno na území našeho města kolem 170 soukromých podnikatelů (živnostníků). Někteří si však stěžují na značné daňové zatížení, poměrně vysoké nájemné za nebytové prostory. Roste konkurence a někteří svou živnost ukončili, případně začali podnikat v jiném oboru.

SOUKROMÍ
PODNIKATELÉ

Velký rozdíl ve srovnání s minulými léty je v možnosti obstarat si stavební materiál pro úpravy či výstavbu rodinných domků. Materiálu všeho druhu (tvárnice, cement, dlaždice, dveře, okna, vápno, vany atd.) je dostatek (např. firma Komplet ve Stráži n. Nisou, ale sklad je i přímo v Chrastavě), také výběr je dost široký, ovšem ceny jsou vysoké.

DOSTATEK
STAVEBNÍHO
MATERIÁLU

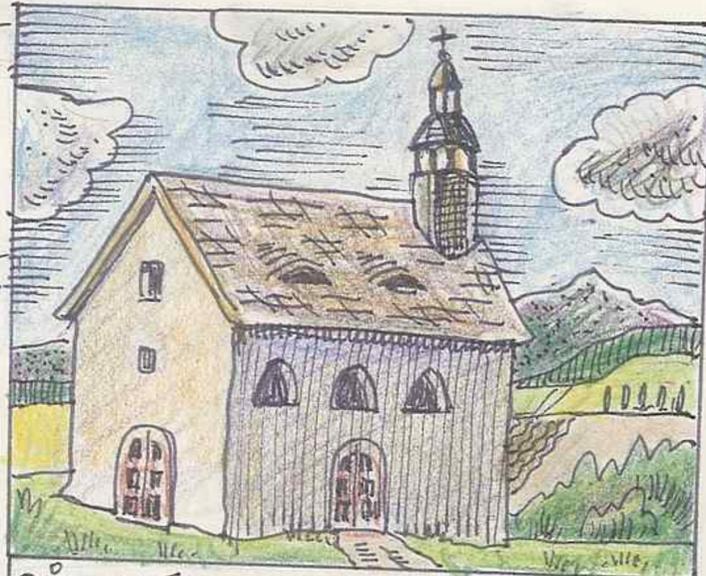
Na Bilokostelecké ulici se přizuje hasičské muzeum, které se po svém dokončení stane jistě jednou z chrastavských atrakcí. Až dosud existuje podobné muzeum v Pelhřimově. Členové místního hasičského sboru projevují při

BUDOVÁNÍ
HASIČSKÉHO
MUZEA

obstarávání exponátů a při stavebních úpravách tohoto objektu velkou obětavost a nadšení.

SRPNOVÁ POUŤ

Letošní srpnová vavřínecká tradiční pouť konaná v prostoru před novou šelocvičnou byla velmi rušná a těšila se velkému zájmu veřejnosti. Hrál zde několik kapel, bylo tu mnoho atrakcí pro děti, pro zájemce zde byl velký počet prodejních stánků s velkým výběrem zboží. Nechyběla tu možnost občerstvení a odpolední program pestrilo vystoupení skupiny historického šermu. Jako obvykle byly poutě akce spojeny s výstavou drobného domácího zvířectva (králíci, šelice atd.) a především historické požární techniky.

PŮVODNÍ STAVBA KOSTELA (1380)

Městská rada schválila koeficienty pro stanovení orientační ceny pozemků v různých částech města. Ve středu města je koeficient 1,0, v Družstevní a v Nádražní ulici činí 0,9, na Střeleckém vrchu 0,85, ve Frýdlantské ul. 0,8 a nejnižší koeficient mají pozemky ve Větkově, a to 0,5.

STANOVENÍ CENY POZEMKŮ

Z rozhodnutí městské rady byl od 1. září 1992 zastaven provoz v městských jeslích. S tímto opatřením souvisí skutečnost, že většina žen-matek zůstává s dítětem doma až do 3 let jeho věku (pobírají v té době sociální dávky).

UZAVŘENÍ DĚTSKÝCH JESLÍ

V říjnu byl projednán postup při obnově železného mostu přes řeku Jerici u Městské kavárny (nyní hotel Palma), který je určen za technickou památku.

OBNOVA TECHNICKÉ PAMÁTKY (MOST)

Hlavním kulturním zařízením (vedle kina a městské knihovny) je M-KLUB na sídlišti na Střeleckém vrchu. Vedoucí klubu je pí. Zita Vaclavíková. V oddělení hudební školy se vyučuje hra na klavír, kytaru, flétnu a akordeon (harmoniku). Pořádá se výtvarný kurs, zájem

ČINNOST M-KLUBU (KULTURA)